

HRVATSKI VOJNIK

Broj 131. Godina IV. 13. travnja 2007. www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SLO € 1,79; SIT 430,00•SEK 17,00•DKK 17,00•NOK 17,00•GBP 1,30

Na vojnom poligonu Crvena zemlja provedeno završno uvježbavanje svih timova HKoV-a koji će se u sljedećoj redovitoj rotaciji uputiti u misiju ISAF

Spremnost snaga za misiju neupitna

DOD AU

CANBERRA

Novac za ostanak u vojsci

Oko šest tisuća australskih vojnika uskoro namjerava na razne načine napustiti djelatnu službu. No, kako bi zadržala iksusne ljude, vojska im namjerava ponuditi posebne novčane nagrade. Točnije, dočasnicima i časnicima do ranga bojnika koji se dvije do tri godine nalaze u aktualnom rangu bit će ponuđeno 8000 australskih dolara da produže službu na još tri godine, a poslije toga još 25 000 \$. Također, prema glasnogovorniku vojske, djelatnicima s visokorazvijenim tehničkim vještinama bit će ponuđeni daljnji bonusi vrijednosti do 20 000 \$.

OTTAWA

(Ne)ekološko potapanje?

Otpisani kanadski razarač HMCS Huron (u službi od 1972.) trebao bi u jednoj od skorašnjih mornaričkih vježbi Kanade i SAD-a predstavljati metu za gađanje. Već je određeno mjesto na kojem će biti potopljen, zapadno od otoka Vancouver, gdje je ocean dubok dva kilometra. Kanadska mornarica je objavila da će 1118 metričkih tona čelika svoju grobnicu naći izvan svih ribarskih puteva, a svi mogući izvori zagađenja bit će uklonjeni (goriva) ili neće biti rabljeni (streljivo s radioaktivnim materijalom). Ipak dočekale su ih kritike ekoloških udruga koje tvrde da "mornarica tretira ocean kao smetlište".

WASHINGTON

Kina i Tisuću brodova

US Navy

Tijekom prošlotjednog posjeta prvog časnika kineske mornarice SAD-u, Kina je zamoljena da sudjeluje u globalnim pokušajima međunarodne pomorske sigurnosti. Zamolba viceadmiralu Wu Shengliju stigla je od njegovog američkog kolege admirala Michaela Mullen, a odnosi se na koncept 1000 brodova ratne mornarice, inicijativu nastalu 2005. na međunarodnom mornaričkom simpoziju, nakon međunarodne reakcije na posljedice fatalnog tsunamija (prosinac 2004.). Cilj joj je uspostaviti dragovoljnu međunarodnu mrežu ratnih mornarica, brodograditeljske industrije i zakonodavnih tijela, sa svrhom odgovora na eventualne krize i neočekivane događaje na svjetskim morima. Kineski admiral je "izrazio interes", ali i "zatražio više informacija o planu" kojemu su se već pridružili SAD, Indija, Australija i Japan.

WASHINGTON

Više neopravdano odsutnih

Prema navodima New York Timesa, broj vojnika američke kopnene vojske protiv kojih se vodi sudski postupak zbog neopravdanog izbjivanja iz postrojbe se u posljednje četiri godine utros-tručio. Sada godišnje iznosi

US Army

6% od ukupnog broja vojnika. Iako je povećanje očito, glasnogovorništvo vojske je odgovorilo da se broj "uklapa u povjesne norme" i da broj postupaka raste jer je "nacija u ratu i vojska ozbiljnije tretira dezertiranje".

BEOGRAD

Otpis beskorisnih tenkova

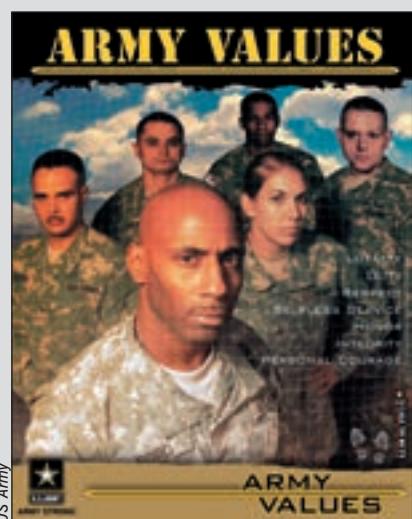

Prema izjavi koju je načelnik stožera OS Srbije dao agenciji Beta, Srbija će reorganizacijom svoje vojske svesti svoje oklopne snage s 1000 tenkova na svega 250. Smanjenje će, logično, uslijediti u sklopu profesionalizacije i smanjenja broja vojnika, no general major Dragan Kolundžija je naveo još jedan razlog: većina od 1000 srpskih tenkova je zastarjela i neuporabljiva. Podsjetimo, Srbija je potkraj prošle godine postala članicom PzM-a, a NATO je otvorio predstavnički ured u Beogradu radi brzeg provođenja reformi.

WASHINGTON

Vrijednosni posteri

Američka kopnena vojska mnogo polaže na promoviranje vojničkih vrijednosti, a to, između ostalog, čini i vizualno. Još od 1998. godine vojska izdaje posebne postere kojima podsjeća svoje priпадnike, a i ostale, koje su temeljne osobine koje američki vojnik mora imati: odanost, osjećaj dužnosti, poštovanje, nesobičnost, čast, poštjenje i hrabrost. Prema umirovljenoj narednici Kittie

US Army

Messman, voditeljici projekta promocije vojničkih vrijednosti, one su "polazište, srž i temelj svakog vojnika. Određuju im tko su, što čine, za što se zalažu i vode njihove postupke doma, na poslu, tijekom mira i rata".

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan StipićMarketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322**Preplata:**Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisk:**Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**Vod za zaštitu VIP osoba**

Eskortno osiguranje štićenih osoba provodi se po točno definiranim pravilima za svaku razinu zaštite. Kad je riječ o stranim izaslanstvima, najveću razinu zaštite imaju ministri obrane, načelnici glavnih stožera i visoki predstavnici NATO-a...

Strana 4

**Svečana dodjela diploma pripadnicima šestog naraštaja
Vojno-diplomatske izobrazbe**

"Da bismo bili ravnopravni partneri, znali pokazati što radimo i naše rezultate, moramo razvijati ovaj segment vojne izobrazbe. Vojna diplomacija postaje sastavni dio profila karijere visokog časnika. On kao vojnik mora biti spreman objasniti procese koji se odvijaju u cjelini državne uprave kojoj pripada", rekao je ministar Rončević

Strana 8

Na poligonu Crvena zemlja provedeno završno uvježbanje svih timova HKov-a koji će se u sljedećoj rotaciji uputiti u misiju ISAF

Uvjebavanje se temelji na našim dosadašnjim iskustvima iz ISAF-a, a cilj mu je postići što bolju homogenizaciju ljudstva, naoružanja i opreme kojima se koriste u misiji...

Strana 12

Kotači ili gusjenice?

Iako su u zadnjih desetak godina borbeni vozila na kotačima doživjela golemi uspjeh, još uvjek veliki broj vojski nabavlja (ili će to učiniti u skoroj budućnosti) BVP-e i oklopne transportere na gusjenicama

Strana 21

Naslovnici i fotografiju na 28. stranici snimio Tomislav BRANDT

Vod za zaštitu VIP osoba

Posao koji se nikad ne obavlja rutinski

Eskortno osiguranje štićenih osoba provodi se po točno definiranim pravilima za svaku razinu zaštite. Kad je riječ o stranim izaslanstvima, najveću razinu zaštite imaju ministri obrane, načelnici glavnih stožera i visoki predstavnici NATO-a. Tada se primjenjuje najgušća formacija koja je, kad ih sretnemo na cesti, najdojmljivija i ne može se ne primijetiti. Brzo se prilagođavaju novim okolnostima, zbog njih se nikad nije zakasnilo, niti je zbog njih promet u gradu bio zaustavljen...

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Putovanja su česta, a radnog vremena gotovo da i nema, jer su službeni posjeti i vikendima, a i praznicima

Uvijek su u neposrednoj blizini visokih civilnih i vojnih dužnosnika koji dolaze u posjet MO-u i OS-u. Voze se u dobrom vozilima. Ponekad nam ono što urade izgleda neizvedivo. Nekad im zavidimo, a nekad im se divimo. Odmjerenih su pokreta, ali spremni reagirati u trenu i to onda kad se dovede u pitanje sigurnost osobe u čijoj su neposrednoj blizini. Riječ je, naravno, o djelatnicima Voda za zaštitu VIP osoba 66. bojne Vojne policije koji provode neposredno eskortno osiguranje VIP osoba.

Kako bismo doznali više o onome što rade te nam pokazali neke od vještina kojima moraju suvereno vladati u svom poslu posjetili smo ih u vojarni "Croatia", gdje nam je domaćin bio zapovjednik voda natporučnik Miro Vukadin. Posjet smo dogovarali mjesecima jer im je u njihovom zgrusnutom rasporedu bilo pravo umijeće pronaći malo slobodnog vremena za razgovor. Koliko imaju posla, najbolje svjedoče brojke. Tako su, primjerice, prošle godine bili angažirani na 107

zadaća osiguranja. Prešli su 147 000 km. Od 20-ak ljudi koliko ih je stalno operativno dočasnici su bili angažirani 303 puta, a vojnici 120 što je gotovo svaki dan u godini. Ima ih 38 i svi su osposobljeni i za vozače i pratioce. Ako dode do preklapanja zadaća, pomazu im, i to u ulozi pratilaca, prednici antiterorističke postrojbe. Više nego dobro surađuju s MUP-om, te s Uredom Predsjednika.

Uz to što provode neposredno eskortno osiguranje izaslanstava koja dolaze u posjetu MO-u i GSOS-u pružaju i stalno osiguranje ministru

■ Uloga vozača je stići na odredište točno na vrijeme, a pratilaca neposredna zaštita štićene osobe koja je naravno na stražnjem sjedalu u glavnom vozilu. Vrata otvara pratilac, nikad štićena osoba jer su, kaže zapovjednik voda natporučnik Miro Vukadin, najkritičniji trenuci upravo kod izlaska iz vozila ili dok vozilo nije u pokretu

ministri obrane, načelnici glavnih stožera i visoki predstavnici NATO-a. Tada se primjenjuje najgušća formacija koja je kad, ih sretne na cesti, najdobjljivija i ne može se ne primijetiti. Pet vozila u koloni. Prethodnica,

obrane, državnom tajniku MORH-a, načelniku i zamjeniku načelnika GS-a i ravnatelju Vojno-sigurnosne agencije.

Eskortno osiguranje štićenih osoba provodi se po točno definiranim pravilima za svaku razinu zaštite, a proces štićenja realizira se u nekoliko faza. Prva, a prema riječima zapovjednika voda natporučnika Mire Vukadina ona koja je temelj svega je izrada sigurnosne prosudbe. Nakon toga se izrađuje koncept štićenja odnosno odabir metode, planiranje provedbe, realizacija i na kraju ništa manje bitno praćenje učinkovitosti.

Kad je riječ o stranim izaslanstvima, najveću razinu zaštite imaju

vozilo sigurnosti 1, glavna kola, vozilo sigurnosti 2, zaštitnica. U svakom vozilu vozač i pratilac. Uloga vozača je stići na odredište točno na vrijeme, a pratilaca ne-

posredna zaštita štićene osobe koja je naravno na stražnjem sjedalu u glavnom vozilu. Vrata otvara pratilac, nikad štićena osoba jer su, kaže natporučnik Vukadin, najkritičniji trenuci upravo kod izlaska iz vozila ili dok vozilo nije u pokretu. Udaljenost između vozila u koloni ne smije biti veća od 4 do 5 metara. Između glavnog i vozila sigurnosti S1 i S2 ne smije doći nikakvo vozilo. To je takozvana sterilna zona. Bilo kakav pokusaj povrede sterilne zone ne znači ugrožavanje šti-

ćene osobe i sigurnosna vozila S1 i S2 to moraju onemogućiti.

Kad je riječ o zaštiti najviše razine cjelokupnim osiguranjem, i neposrednom eskortni pratnjom i stacionarnim osiguranjem, zapovijeda zapovjednik voda. "Na svaku se destinaciju mora doći i do pola sata ranije. Treba se proći trasom kojom će se kolona kretati, a u planu osiguranja uvijek se uz glavnu treba imati i pričuvna trasa," priča Vukadin koji je zapovjednik voda od 1999. godine, te dodaje kako se nikako ne smije dopustiti da se taj posao obavlja rutinski. "To je najgore. Uvijek se mora naći načina da se ljudima podigne bud-

Nedavno obnovljen vozni park uvelike je olakšao obavljanje zadaća

Od presudne važnosti je da svi funkcioniraju kao tim

nost. Ne smiju biti prenapeti jer se tada previše troše, ali uvijek moraju biti koncentrirani na zadaću," napominje natporučnik Vukadin. Uvijek su spremni i dva sata prije početka zadaće. Na odredište moraju stići točno na vrijeme. Ne smije se doći prerano, a ne daj bože zakasniti. A to baš i nije uvijek lako, pogotovo ako su zadaće u Zagrebu. A takvih je, kaže Vukadin, najviše. Program posjeta je zgasnut, a zna se dogoditi i da se protokol mijenja u posljednji tren ili i tijekom same zadaće. Ali, i na to su već navikli. Brzo se prilagodavaju novim oklonostima i zbog njih se nikad nije zakasnilo. Događalo se i da su neke dionice trebali prijeći i za upola manje vremena nego što je to uobičajeno i to u vrijeme zagrebačkog *rush houra*. Kako? Sigurno i na vrijeme kaže, te dodaje da zbog njih nikada promet u gradu nije bio zauzavljen. Za svoj su rad dobili brojne pohvale među kojima su i one visokih stranih dužnosnika.

Desetnik Tomislav Mihaljević

U Vodu radi dvije godine a prije toga je bio pripadnik 350. VoB. Uredski posao kaže ne bi mogao nikad raditi. U Hrvatskoj vojsci je od 1995., a sudjelovao je i misiji ISAF u Afganistanu. Posao mu je zanimljiv i dinamičan, a najstresnije je kad se osobu mora štiti na događanjima na kojima ima mnogo ljudi.

podjednako bitno. Uz to što svaki od njih mora pojedinačno biti dobro osposobljen, od presudne je važnosti dobro funkcionirati i kao tim. Putovanja su česta, a radnog vremena gotovo da i nema, jer su službeni posjeti i vikendima, a i praznicima.

Kad nisu na zadaći, redovito treniraju. U vojarni su u sportskoj opremini u 8:00. Imaju i dobro opremljen trim kabinet što im je jako važno posebice zimi, a dijelom su ga kaže Vukadin i sami opremili. Svaka tri mjeseca imaju redovite kondicijske provjere. Ako se dogodi da duže ne voze, iako je to rijetko, provode i kondicijske vožnje.

Stožerni narednik Željko Šlogar

U Vodu za zaštitu VIP osoba je već 11 godina. Kaže kako uz to što trebaju biti više nego dobri vozači, moraju biti i komunikativni i poznavati strane jezike. Voli svoj posao jer ga u protivnom ne bi mogao dobro obavljati, te ističe i kako su sastavni dio njihovog posla česta putovanja i odvojenost od obitelji. U Hrvatskoj vojsci je od 1991. Iako je posao zahtjevan, ipak mu je najteže kad nema zadaće.

Nedavno su obnovili i vozni park, što im je ističe Vukadin uvelike olakšalo obavljanje zadaća. Jer oni su ipak osiguranje štićenih osoba u pokretu. Ako je više zadaća te nema-

Mislav Gregurić zapovjednik tima u vodu za zaštitu VIP osoba

Vozač, pratilac i zapovjednik tima. Tim kojim zapovijeda ima pet ljudi. Iako ističe kako je ri-

ječ o napornom poslu, zadovoljan je i radi ga već deset godina, go-to od samog osnutka voda. Kaže i kako

je u njihovom poslu, s obzirom na česta putovanja, od velike važnosti i potpora obitelj.

ju dovoljno vozila, pomaže im Služba za prijam i potporu. Na pitanje što bi izdvojio kao najtežu stranu njihovog posla Vukadin ističe kako je to priprema. "Priprema je najteža, ali i najvažnija. Situacijom morate vladati od samog početka, odnosno od trenutka kad se s protokolom počne dogovarati program posjeta," zaključuje naš sugovornik. S obzirom na rezultate koje su do sada postigli, te brojne pohvale koje redovito dobivaju, ipak izgleda da za njih najtežih situacija nema, ili ako ih i ima, onda ih s lakoćom rješavaju. ■

Skupnik Damir Udovičić

U Vodu za zaštitu VIP osoba radi nešto više od godinu dana, ali je i prije dok je bio u BOV satniji često odlazio na ispomoć eskort pratnji. Posao je ocijenio zahtjevnim, odgovornim, ali i dinamičnim i zanimljivim.

Da bi se dobro obavljao posao vozača i pratioca u eskortu, prema njegovim riječima, bitna je i dobra tjelesna kondicija, ali i psihička stabilnost.

Izaslanstvo MORH-a u posjetu Kuvajtu

Veliko zanimanje za program modernizacije tenka M-84 te hrvatsko naoružanje i vojnu opremu

Izaslanstvo Ministarstva obrane RH predvođeno ministrom obrane Berislavom Rončevićem boravilo je od 2. do 4. travnja u Kuvajtu.

U izaslanstvu su, osim ministra Rončevića bili i njegov pomoćnik za materijalne resurse Ivo Bačić, načelnik Uprave za operativne poslove GSOSRH-a general bojnik Drago Lovrić, direktor agencije Alan Ivica Nekić te predsjednik Uprave Đuro Đaković - specijalna vozila d.d. Bartol Jerković. Tom prigodom je hrvatsko izaslanstvo u svojoj rezidenciji u Bayan palači u službenu audijenciju primio kuvajtski suveren emir Sabah Al- Ahmad Al- Jaber Al- Sabah na kojoj su bili i prestolonasljednik Nawaf Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah, te ministar obrane i unutarnjih poslova šeik Jaber Al-Mubarak Al-Hasmad Al-Sabah koji trenutačno obnaša i dužnost premijera Kuvajta. Ministar Rončević je prenio pozdrave Predsjednika Republike Hrvatske i predsjednika Vlade RH. Na kraju audijencije, koja je protekla u iznimno prijateljskom ozračju, ministar Rončević uručio je kuvajtskom suverenu dar i pismo predsjednika Stjepana Mesića u kojem ga poziva da posjeti Hrvatsku. Potom je hrvatsko izaslanstvo primio kuvajtski ministar obrane šeik Jaber Al-Mubarak u pratinji načelnika Glavnog stožera kuvajtske vojske generala Fahada Alameru. Razgovaralo se o bilateralnoj suradnji dviju zemalja koji su od uspostave diplomatskih odnosa u listopadu 1994. ocijenjeni vrlo

uspješnim. Ministar Rončević je tom prigodom zatražio potporu Kuvajta hrvatskim nastojanjima da RH postane privremena članica Vijeća sigurnosti UN-a. Bilo je riječi o napretku koji je Republika Hrvatska napravila u reformama obrambenog sustava te o razmjeni iskustava s obzirom na činjenicu da su RH i Kuvajt bile izložene vanjskoj agresiji puno moćnijeg neprijatelja. Također se razgovaralo o mogućnostima vojno-tehničke i poslovne suradnje s hrvatskim tvrtkama, kao i o mogućnostima kuvajtskih ulaganja u gospodarstvo Republike Hrvatske. Na planu vojno-tehničke suradnje razmatrana je mogućnost modernizacije tenka M-84 u Hrvatskoj pri čemu je ministar Rončević dao jamstvo Vlade RH kuvajtskoj strani da je tvrtka Đuro Đaković-specijalna vozila d.d., kao izvorni proizvođač tenka, sposobna profesionalno obaviti modernizaciju tenka prema zahtjevu naručitelja. Osim o mogućnosti suradnje na modernizaciji tenka M-84, razgovaralo se i o drugim aspektima bilateralnih odnosa na vojnem planu. Sa čelnim ljudima Glavnog stožera Kuvajtske vojske bilo je riječi o iskustvima u uporabi tenkova M-84 pri čemu je kuvajtska strana pokazala veliko zanimanje za program modernizacije tenka koji se provodi za hrvatske OSRH. Također su zainteresirani i za druge hrvatske proizvode naoružanja i vojne opreme koje je hrvatsko izaslanstvo prikazalo.

OJI

Bugarski premijer u Hrvatskoj

Predsjednik Vlade RH dr. Ivo Sanader sastao se 4. travnja s premijerom Vlade Republike Bugarske dr. Sergejom Stanishevom.

Tom je prigodom potpisana i Protokol između Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Ministarstva obrane Republike Bugarske o suradnji na području izobrazbe i obuke. Protokol su, u nazočnosti dvaju premijera, potpisali državni tajnik MORH-a Mate Rabeš i zamjenik ministra obrane Republike Bugarske Simeon Nikolov. U izjavama za medije premijer Sanader je u ime hrvatske Vlade još jednom čestitao Bugarskoj na njihovom velikom povijesnom uspjehu, ulasku u EU 1. siječnja ove godine. "Mi sada i u EU-u i NATO-u imamo još jednog prijatelja više", kazao je premijer Sanader te istaknuo stalnu potporu Bugarske našem članstvu u euroatlantskim asocijacijama. Bilateralne odnose između dvije zemlje premijer Sanader je ocijenio izvrsnim i prijatelj-

skim. Premijer je novinare izvijestio i kako je sa svojim bugarskim kolegom razgovarao o cijelom spektru bilateralnih pitanja, ali i o pitanjima vezanim uz regiju. "I jednima i drugima je u interesu trajna politička stabilizacija Jugoistoka Europe," kazao je Sanader. "Odnosi između bugarskog i hrvatskog naroda su jaki i imaju pozitivnu tradiciju", istaknuo je bugarski premijer te dodaо kako oslonac u našim odnosima nije samo prošlost već i naša zajednička budućnost. Zahvalio se i na moralnoj potpori koju je Hrvatska pružala bugarskom članstvu u EU-u. "U Bugarskoj vlada mišljenje da jedino stabilni i trajni razvitak i prosperitet može osigurati svima naša demokratski razvoj i napredak cijeloj regiji", kazao je bugarski premijer. Istaknuo je i stalnu potporu Bu-

snimio D. KRN

garske hrvatskom članstvu u NATO-u i EU-u. "Nama je u interesu da Hrvatska što prije ostvari i postigne kriterije za članstvo u NATO-u i EU-u," kazao je Stanishev te dodaо kako obje zemlje imaju konstruktivnu i značajnu stabilizirajuću ulogu u regiji. Kad je o bilateralnim odnosima riječ, premijer Stanishev je kazao kako ima dosta praktičnih i korisnih rješenja u djelatnosti konkretno MORH-a i MUP-a te dodaо kako se i robna razmjena između dvije zemlje od 2000.-2006. dosta povećala.

LEIDA PARLOV

Svečana dodjela diploma pripadnicima šestog naraštaja Vojno-diplomske izobrazbe

Vojna diplomacija - sastavni dio karijere visokog časnika

"Da bismo bili ravnopravni partneri, znali pokazati što radimo i naše rezultate, moramo razvijati ovaj segment vojne izobrazbe. Vojna diplomacija postaje sastavni dio profila karijere visokog časnika. On kao vojnik mora biti spreman objasniti procese koji se odvijaju u cjelini državne uprave kojoj pripada", rekao je ministar Rončević

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Kolika se pozornost danas u MORH-a posvećuje vojno-diplomatskoj izobrazbi najbolje je mogao potvrditi sastav gostiju koji su došli pozdraviti diplomirane polaznike 6. naraštaja. Naime, svečanosti koja je održana 6. travnja u Časnici kom domu vojarne "Petar Zrinski" pri-družili su se i ministar obrane Berislav Rončević, zamjenik načelnika GS OSRH general pukovnik Slavko Barić, pomoćnik ministra Željko Goršić, te kao svojevrsni domaćin zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov. Naravno, nazočili su diplomi-manti, njihovi predavači, te gosti iz raznih ustrojenih cjelina MORH-a i OSRH, kao i predstavnici medija.

Izobrazba 6. naraštaja započela je 15. siječnja ove godine, sa svrhom ciljane pripreme osoblja za potrebne vojne diplomacije, a uspješno ju je završilo 24-oro polaznika iz MORH-a i OSRH(18 časnika, 3 dočasnika, 3 državna službenika). Izobrazba je organizirana i provedena u dva temeljna tečaja koji su obuhvatili međunarodne odnose i temeljne zadaće vojne diplomacije, te temelje obavlještajnog rada i sigurnosti. Predavanja, obilasci, vježbe, seminari te završne vježbe i ispit u težištem na praksi, bili su dijelom izobrazbe. Predavači su bili državni dužnosnici, nastavnici sa zagrebačkog sveučilišta, umirovljeni i dje-

latni časnici i dužnosnici MORH-a. "Želim istaknuti da su određene organizacijske cjeline MORH-a i OS-a, a osobito Služba za međunarodnu obrambenu suradnju i ZZIO uložili velike napore u pripremu, organizaciju i provedbu izobrazbe, na čemu im zahvaljujem," rekao je general Šundov. Istu je poruku uputio i predavačima, te polaznicima koji su "pokazali zavidnu razinu znanja, zalaganja i želje da budu još bolji". Također, general je istaknuo da se može zaključiti da je sadržaj vojno-diplomske izobrazbe potrebito ugraditi u redovite programe izobrazbe u svim razinama školanja OSRH-a, a završni tečaj za ciljano osoblje provesti neposredno prije upućivanja na vojnodiplomske dužnosti, s težištem na praktičnim vježbama i konkretnim pitanjima. "U skladu s tim predlažem takvu provedbu ubuduće", zaključio je zapovjednik ZZIO-a. U ime načelnika GSOSRH-a general pukovnik Barić rekao je polaznicima da su znanja i sposobnosti koje su dobili u Školi nešto što bi trebalo postati uobičajeno u vojnoj karijeri svakog visokog časnika. Naime, vojna diplomacija se danas razlikuje od nekadašnje, koja je bila usko usmjerena na obavlještajne i slične poslove, obavljane od tzv. "legalnih obavještajaca". "S obzirom na to da Hrvatska ima jasne pretenzije prema ulasku u NATO i suradnji sa zemljama u bližem i dalnjem okruženju, sva-kodnevna suradnja upravo zahtijeva takve sposobnosti i znanja. Od

vojnika kojeg trebamo očekuju se sposobnost vojnika, ali i znanja u diplomaciji. Današnji časnik je prije svega diplomat, koji će znati predstavljati svoje OSRH, postrojbu, državu i nacionalne interese", istaknuo je Barić.

Ministar Rončević još je jednom istaknuo važnost vojne izobrazbe: "Činjenica da smo vrlo često u ovom zapovjedništvu dovoljno govori o opredjeljenju MORH-a prema školovanju i stručnom usavršavanju svojih pripadnika. To je realizacija onoga što smo zacrtali u svojim strateškim dokumentima". Osvrnuvši se na vojnodiplomatsku izobrazbu, Rončević je spomenuo da ne samo NATO, nego i EU grade zajednički sustav obrambeno-sigurnosne politike u čemu i Hrvatska želi sudjelovati aktivno. "Da bismo bili ravnopravni partneri, znali pokazati što radimo i naše rezultate, moramo razvijati ovaj segment vojne izobrazbe. Vojna diplomacija postaje sastavni dio profila karijere visokog časnika. On kao vojnik mora biti spreman objasniti procese koji se odvijaju u cjelini državne uprave kojoj pripada", rekao je ministar. Svi govornici su čestitali polaznicima 6. naraštaja, a najveće čestitke ipak su upućene satniku Marinu Jakulju, kojeg je zapovjednik ZZIO-a pohvalio kao najboljeg polaznika naraštaja. ■

Polaznici 6. naraštaja vojno-diplomske izobrazbe

U ostvarivanju zajedničkih vrijednosti

Danas je Hrvatska pouzdani partner koja je optimiziranim angažmanom u NATO-u, ispunjavanjem preuzetih obveza prepoznana od Saveza. Zato i ne čude rezultati sastita u Rigi i jasna poruka o skorom pozivu u članstvo

—Dražen JONJIĆ—

Obrana u suvremenom informacijskom vremenu ima nešto drugačije značenje nego prije petnaestak godina. Krajem oštretne podjele na dva bloka koncept sigurnosti postaje višedimenzionalan. U suvremenom svijetu vojne i nevojne krize u uskoj su, moglo bi se reći, međuovisnosti. Ne postoji kriza u kojoj nema interakcije između vojnog i nevojnog.

Tradicionalno poimanje obrane je redefinirano jer suvremene prijetnje ne podrazumijevaju sučeljavanje vojnih postrojbi na granicama, već opasnost prijeti i tamo gdje se ne nalaze legitimni ciljevi.

Najveći pomak u djelovanju NATO-a od vremena blokovskih sučeljavanja, a zbog promijenjene geopolitičke situacije, bila je izražena potreba za sudjelovanjem u operacijama kojima je cilj izgradnja i dugoročno održavanje stabilnog globalnog okruženja, neovisno o prostoru odgovornosti Saveza. Kako je novo vrijeme donijelo asimetrične ugroze, Savez se u transformaciji svoje strukture, ali i u uskoj suradnji sa zemljama partnerima, prilagođavao načinu djelovanja koji ga danas, na globalnoj razini čini jednom relevantnom snagom za operacije održavanja mira.

Jesu li Saveznice poželjni cilj napada?

Tvrđnja kako bi Republika Hrvatska ulaskom u NATO postala „poželjniji“ cilj mogućih terorističkih napada nije utemeljena jer članstvo u NATO-u nije u uzročno-posljeđenoj vezi s povećanjem ovakve vrste ugroza. U današnjem turbulentnom svijetu takve ugroze se ne mogu zanemariti. Ipak, punopravnim sudjelovanjem u aktivnostima Saveza moguća je učinkovitija prevencija,

uskladeniji naporci koji za cilj imaju smanjivanje realne opasnosti za civilno stanovništvo.

Obrana i sigurnost država ne može se više braniti isključivo na granicama i samo vojnim snagama. Stoga je naraslo shvaćanje o potrebi izgradnje međunarodnih instrumenata pomoći kojih bi se realizirale zajedničke međunarodne odgovornosti za stabilnost i sigurnost. Oslobođanjem potencijala koji bi izvan

Jamstva nacionalne sigurnosti države ne izgrađuju isključivo same nego razvojem sveobuhvatne strategije nacionalne sigurnosti prednost daju izgradnji stabilne i sigurne međunarodne okoline. Na ovaj način države članice koriste se resursima Saveza i na taj način učinkovitije ostvaruju i nacionalne zadaće i ciljeve

spomenutog koncepta bile fokusirane samo na obrani vlastitog teritorija, moguće je, i za male države, znakovit angažman na zadaćama zajedničke sigurnosti.

Iako obrana nacionalnog teritorija i danas ostaje temeljna zadaća, ona se proširuje na zadaće zajedničke sigurnosti.

Jamstva nacionalne sigurnosti države ne izgrađuju isključivo same nego razvojem sveobuhvatne strategije nacionalne sigurnosti prednost daju izgradnji stabilne i sigurne međunarodne okoline. Na ovaj način države članice koriste se resursima Saveza i na taj način učinkovitije ostvaruju i nacionalne zadaće i ciljeve. Od država se više ne očekuju

je razvoj svih vojnih sposobnosti nego specijalizacija za one zadaće koje proizlaze iz mogućnosti država.

Transformacija, interoperabilnost, sposobnosti, pojmovi su na kojima počiva NATO u XXI. stoljeću. A on je danas jedina relevantna globalna snaga za preveniranje globalnih ugroza, učinkovita sila za provedbu UN-ovih nastojanja u izgradnji stabilnog sigurnosnog okruženja, idealna kojem se teži odavno. To su ideali koje čvrsto dijeli i Republika Hrvatska.

Biti subjekt rješenja problema

Biti subjekt rješenja problema, neovisno o snazi i veličini angažmana bolja je od pozicije problema.

Hrvatska je odavno nadvladala vrijeme kada se NATO kao dio složenog međunarodnog sigurnosnog sustava zalagao za uspostavu elementarnog mira na našim prostorima. Danas je Hrvatska pouzdani partner koja je optimiziranim angažmanom u NATO-u, ispunjavanjem preuzetih obveza prepoznana od Saveza. Zato i ne čude rezultati sastita u Rigi i jasna poruka o skorom pozivu u članstvo. Preuzete obveze, u dijelu koji se izravno tiče povećavanja vojnih sposobnosti provedene su i implementirane u djelovanje OS-a zato što su prepoznane kao vlastiti interes, način da se planirane transformacije ubrzaju i da na taj način postanu i interoperabilne i kompatibilne, no što je ne manje važno vjerodostojnije u obrani nacionalnih interesa. Treba reći kako ni te ciljeve nije nametalo neko tijelo iz NATO-a. Mi smo sami odredili prioritete odredivši smjer i dinamiku. Dosezanjem sposobnosti vojni sustav postaje ravnopravan u djelovanju sa zemljama partnerima i saveznicima. ■

Podzemna ratna bolnica

Labirint podzemnih prostorija bio je obojen u vedre boje i zanatski oblikovan kao da je riječ o mediteranskoj vili, s prekrasnim zidnim freskama i slikama. Slike na zidu, najjednostavnija forma murala, prikazuju zamišljene prizore raja kako ga vide žedne oči populacije rođene u suhoj golotinji pustinje. Nažalost, Zub vremena i nebriga učinili su da drvena konstrukcija popušta i na nekim dijelovima zatrjava ukopane prostorije...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Ujednom dijelu našeg područja odgovornosti, u samom podnožju lanca niskih kamenih brežuljaka sedimentnog sastava, tijekom prošlog rata između Polisaria i Marokanske vojske, vrijedne ljudske ruke ukopale su se ispod površine. Razlog tom iscrpljujućem i nesvakidašnjem poslu bio je izgradnja podzemne ratne bolnice, po uzoru na slične u drugim gerilskim ratovima ali po dekoru, vjerujem, jedinstvenoj. Iznimno vješto odabrana lokacija imala je prednost jer je lako branjiva, u zadnjem nagibu i teško dostupna kao cilj, nevidljiva za protivnika a omogućavala je i brzi pristup skrivenim bunarima za vodu u obližnjoj vododerini. Ono što nikako ne možete predvidjeti prije ulaska u taj objekat je njegov dekorativni interijer i ljepota nečega čime se koristilo isključivo za ratne situacije. Labirint podzemnih prostorija bio je obojen u vedre boje i zanatski oblikovan kao

da je riječ o mediteranskoj vili, s prekrasnim zidnim freskama i slikama bogatog naručitelja građevine, s istančanim ukusom. Slike urađene na zidu, najjednostavnija forma murala, prikazuju zamišljene prizore raja kako ga vide žedne oči populacije rođene u suhoj golotinji pustinje.

Zub vremena učinio je svoje

Nažalost, Zub vremena i nebriga učinili su da drvena konstrukcija, koja je nosila krovni pokrivač od ka-

menih ploča i zemlje popušta i na nekim dijelovima zatrjava ukopane prostorije. Nije teško zaključiti kako beduinska populacija sada ne mari puno za ove vrijednosti a status ove njihove ne/države onemogućava bilo kakvu službenu zaštitu spomeničkih vrijednosti. U ovom slučaju sve se urotilo protiv ljepote ljudskog stvaralaštva jer nema više rata niti ranjenika pa nema potrebe za brigu o nečemu što je neka-

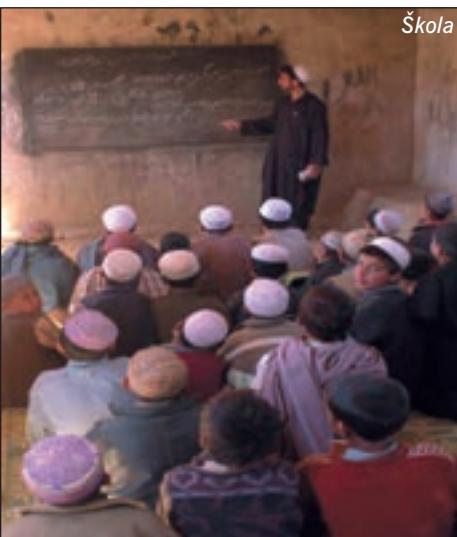
dašnjim ranjenicima davalo snagu upravo tom ljepotom i sigurnošću. Obišao sam mnogo toga ovdje i vjerujte da sam i sam zbuđen činjenicom da je ratna bolnica najljepše uređeni zidani objekat koji sam viđao. Ako su to svjesno uradili zbog ranjenika i patnika, svaka im čast na brizi i takvom načinu razmišljanja. Ono što boli i ne možete zaboraviti je spoznaja kako to svakodnevno propada nezaštićeno i urušava se fizički samo od sebe. ■

Drugi HRV OMLT u misiji ISAF u Afganistanu

Narod pun ponosa

Afganistan je velik i zbog naroda koji je toliko pun ponosa da se tako nešto rijetko viđa u svijetu. Je li tome razlog napačenost ratovima i terorom prijašnjih vladavina i njihova želja za pobjedom te činjenica da su se sami i goloruki počeli boriti za slobodu, a posljedica je neimaština iz koje se opet sami uzdižu i kreću u svijet kao nova demokratska zemlja, ili je pak ponos jedino što im je ostalo...

Iz Afganistana Zdravko MILOŠEVIĆ

ču u svijet kao nova demokratska zemlja, ili je pak ponos jedino što im je ostalo.

Narod je to kojemu su tri stvari najbitnije: vjera, obitelj i posao. Vjera da se nekome mogu zahvaliti i moliti za sve dobro u životu, obitelj da imaju s kim dijeliti suze i smijeh i posao da mogu uzdržavati obitelj.

I kad naidete na najsiromašnijeg stanovnika, neće vam se žaliti i pohvalit će se bilo čime što ima, ako nema ništa, pohvalit će se svojom lijepom i velikom zemljom. Tako smo udaljeni i daleki narodi a nevjerojatno je u koliko smo mnogo stvari i činjenica isti.

Ponos je nešto što svi trebamo imati, a ovdje u misiji sam se uvjeroj da smo zemlja koja razloga za ponos ima. Nogomet, košarka, pa naša kravata i naše more ovdje su već stara priča. Stara priča među Amerikancima, Nijemcima, Talijanima, Mongolima, Švedanima, Norvežanima i Afganistancima.

Život na ulici

Zanimljivo je da je po muslimanskom kalendaru 21. ožujka 2007. u Afganistanu otkucala Nova 1386. godina. Naravno da uvažavaju naš kalendar jer je on prihvaćen u cijelom svijetu ali ipak svoje planove i događaje orijentiraju prema datumu prvog dana njihove nove godine. Glavno zanimanje u zemlji je trgovina raznim dobrima na veliko i malo, manje manufaktturne radionice te svugdje prisutni automehaničari, limari, vulkanizeri, trgovine mješovite robe i mesnice otvorenog tipa te radnici na benzinskim crpkama.

Kod trgovaca je umjetnost znati se cjeniti jer se tako stječe poštovanje. Nije bit nekoga prevariti i ukrasti novac, već postići dogovor kojim su sve stranke zadovoljne. Primjerice, ja sam na bazaru pokazao zanimanje za jednu sliku s detaljima iz afganistanskog života s aluminijskim okvirom, malo sam je gledao no na trgovčev upit pokazao sam nezainteresiranost. Nastavili smo pričati o drugim sitnicama a onda je on ponudio cijenu za sliku, otprilike 70\$, moja je zadnja cijena nakon 15-20 min. pregovora bila 15\$ i po toj sam je cijeni dobio na obostrano zadovoljstvo. On je svakako zaradio na meni, ali je važno odmjeriti snage u cjenjanju i prodati proizvod.

Ni cijene zemljišta nisu baš niske kako smo pretpostavljali, građevina je također unosno zanimanje jer jedna prosječna kuća katnica za šesteročlanu obitelj s klasičnom ciglom i vanjskom oblogom košta do 100 000\$, a klasična malo veća blatna kuća košta do 25 000\$ ali se gradi samo kao prizemnica. Stariji ljudi se često povlače na selo nakon što prodaju kuće u gradu i tamo

Čest način prijevoza robe

Mesnica na otvorenom

nastave živjeti u miru daleje od gradske buke. Mladi kao i kod nas vole urbaniju područja gdje je život brži ali za mladu populaciju i mnogo slobodniji. U gradu su škole, fakulteti, kina...

Prijevoz je također vrlo zanimljiv. Nigdje osim ovdje nisam vidio ovakve kombinacije prijevoza: kontejner na prikolici, a na njemu naslagana osobna vozila, ili zaprežna seljačka kola kao u Slavoniji ovdje su preinačena tako da su dobile kotače s pneumaticima, ljudi se zbog vrućine i gužve često voze na autobusu a ne u autobusu i sl. ■

Na vojnom poligonu Crvena zemlja provedeno završno uvježbavanje svih timova HKoV-a koji će se u sljedećoj redovitoj rotaciji uputiti u misiju ISAF

Spremnost snaga za misiju neupitna

Uvježbavanje se temelji na našim dosadašnjim iskustvima iz ISAF-a, a cilj mu je postići što bolju homogenizaciju ljudstva, naoružanja i opreme kojima se koriste u misiji. Bez obzira što su snage HKoV-a angažirane na različitim zadaćama i na više destinacija ipak su međusobno povezani i u kontaktu, te je ovo još jedan korak naprijed u pripremama postrojbi HKoV-a za tu zahtjevnu misiju...

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Pripadnici 4. gbr tijekom uvježbavanja za sudjelovanje u međunarodnim operacijama

Na vojnom poligonu Crvena zemlja u neposrednoj blizini Knina provedeno je završno uvježbavanje svih timova HKoV-a koji će se u sljedećoj redovitoj rotaciji uputiti u misiju ISAF u Afganistan. Uvježbavanje na poligonu trajalo je tri tjedna, a završna vježba kojoj je cilj bio uvid u stanje spremnosti i obučenosti snaga HKoV-a za misiju ISAF održana je 5. travnja. Vježbi je nazoočio zapovjednik HKoV-a general pukovnik Mladen Krušljac te drugi visoki časnici OS-a među kojima i generali Zvonko Peternel i Josip Stojković.

Tijekom gotovo četverosatnih događanja u kampu Bralovac timovi iz sastava 2. gbr, 4. gbr i 350. VoB izveli su niz vježbi u kojima su inscenirane situaci-

je i uvjeti vrlo slični onima koji ih očekuju u Afganistanu. Ulazak u prijateljsko selo i pregovaranje s lokalnim vođama, postupanje na kontrolnoj točki s nepoznatim vozilima kao i u slučaju napada na kontrolnu točku, pješačka ophodnja i ophodnja vozila bile su radne točke na kojima su pripadnici HKoV-a pokazali svoju spremnost i obučenost za sudjelovanje u misiji ISAF. Inače, to je samo dio zadaća našeg MLOT-a, OMLT-a i pješačkog voda koji su, kao što je poznato u Afganistanu angažirani iz sastava HKoV-a.

Kako bi nam što vjernije prikazali zadaće koje obavljaju u misiji, pripadnici MLOT-a su pokazali i kako izgleda njihova patrol baza na terenu u kojoj znaju boraviti i do tjedan dana. Pojasnili su kako se mjesto za bazu zna tražiti i po nekoliko sati jer ne smije biti u blizini naseljenog mjesta ni ceste. Treba biti dobro komunikacijski povezana sa zapovjednim središtem, te da se u slučaju napada vozila mogu odmah pokrenuti. Pokazali su i opremu kojom se koriste u svakodnevnom radu među kojom su i najmoderne termovizijske kamere, detektori mina, vreće za spavanje u kojima se može biti i na iznimno niskim temperaturama. U sklopu aktivnosti u kampu Bralovac prikazan je i film o Afganistanu, a brigadir Neven Cugelj je predstavio sve sastavnice našeg kontingenta i zadaće koje u misiji obavljaju. Napomenuo je i kako je kad je o pripremama riječ od velike važnosti pripremiti snage na samoodrživost a jedna od važnijih je i priprema na stres. Kratku prezentaciju o poligonu Crvena zemlja na kojem se uvježbavaju snage za sudjelovanje u međunarodnim operacijama održao je zapovjednik 4. gbr brigadir Mladen Fuzul. Taj je poligon, s obzirom na svoj položaj i prirodne karakteristike, pogodan za uvježbavanje konvoja, ophodnji, kordona, pretraga, rada na kontrolnoj točki, motričke postaje.

Inače, ovo je bilo prvi put da su se svi uvježbavali na jednom mjestu. Prema riječima brigadira Gordana Cveticica, zapovjednika 350. VoB ovakvo se uvježbavanje temelji na našim dosadašnjim iskustvima iz

ISAF-a, a cilj mu je postići što bolju homogenizaciju ljudstva, naoružanja i opreme kojom se koriste u misiji.

Bez obzira što su snage HKoV-a angažirane na razli-

■ Simulacija pregovora s lokalnim stanovništvom

čitim zadaćama i na više destinacija ipak su međusobno povezani i u kontaktu, te je ovo još jedan korak naprijed u pripremama postrojbi HKoV-a za tu zahtjevnu misiju.

General Kruljac je najavio i da će se takva uvježbavanja ubuduće provoditi dva puta godišnje te da će sljedeće biti još opsežnije. U njemu bi trebalo sudjelovati i Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, a sve s ciljem uvježbavanja što realnijih situacija koje se na terenu mogu očekivati. "To su sve NATO standardi koji se traže," kazao je general Kruljac. Napomenuo je i da se uvježbavanja provode kako bi se mјere sigurnosti podigle na najvišu razinu i obavile zadaće koje su postavljene pred OS. Dodao je i kako su pripadnicima OS-a koji se uvježbavaju za sudjelovanje u misiji ISAF od velike koristi iskustva iz Domovinskog rata kao i iskustva naših pripadnika koji su već bili u Afganistanu. "Za sudjelovanje u misiji ISAF izabiru se najkvalitetniji vojnici. Svi su dobro opremljeni i sposobljeni za sve zadaće koje ih u misiji očekuju," zaključio je general Kruljac.

I što reći za kraj. Uvježbavanje je uspješno provedeno. Spremnost snaga HKoV-a za misiju ISAF je neupitna. Još im samo preostaje da, kao i njihovi prethodnici, svoje sposobnosti pokažu i dokažu i u stvarnoj situaciji u Afganistanu. ■

Patrol baza pripadnika MLOT-a

Američki razarač USS Roosevelt u pratnji četiri ratne fregate u posjetu Splitu i HRM-u

Dodijeljena medalja hrvatskom časniku

Kapetanu fregate Miljanu Žuniću dodijeljena Medalja Ratne mornarice SAD-a za zasluge u ostvarenju i razvoju bilateralne suradnje između hrvatskih i američkih oružanih snaga od 2003. do 2005. godine. "Predsjednik SAD-a ovo prestižno američko odličje dodjeljuje rijetkim osobama za iznimne zasluge u suradnji", istaknuo je zapovjednik razarača USS Roosevelt admirал Michael Groothousen, ujedno izrazivši zadovoljstvo posjetom i razvojem suradnje HRM-a, hrvatske države u cjelini i NATO-a

Na američkom razaraču USS Roosevelt, koji se nalazi na čelu skupine brodova u sastavu NATO-a u šestodnevnom posjetu Splitu, 4. travnja je časniku Hrvatske ratne mornarice kapetanu fregate Miljanu Žuniću dodijeljena Medalja Ratne mornarice Sjedinjenih Američkih Država za zasluge u ostvarenju i razvoju bilateralne suradnje između hrvatskih i američkih oružanih snaga od 2003. do 2005. godine.

Uručujući ovo prestižno američko odličje, koje predsjednik SAD-a dodjeljuje rijetkim osobama za iznimne zasluge u suradnji, zapovjednik razarača Roosevelt admiral Michael Groothousen istaknuo je kako dodjivanje ovakve medalje stranom časniku ima još veće značenje.

Kapetan fregate Žunić bio je prvi predstavnik Hrvatske u američkom vojnom zapovjedištvu nadležnom za krizna područja u Afganistanu, Iraku i na Rogu Afrike, odnosno bio je vez za između hrvatske i američke vojske u koordinaciji logističke potpore.

Kazao je kako mu je dodjela medalje "nagrada za sav trud i odricanje i njega i njegove obitelji tijekom školovanja, Domovinskog rata i cijele vojne karijere". "Ovo ne smatram osobnim priznanjem", istaknuo je, "jer je to ujedno priznanje cijelokupnoj hrvatskoj državi i HRM-u". Dodao je kako je "upravo HRM najdalje otiašao u prilagodbi NATO standardima i suradnji s tom

vojnom asocijacijom" te kako se nada da, zahvaljujući tome, Hrvatska pozivnicu za priključenje NATO-u može očekivati u najsorije vrijeme.

Žunić, 38-godišnji časnik HRM-a, završio je američku stožernu i združenu stožernu vojnu školu, trenutačno je na doktoratu iz strojarstva na splitskom Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, a zaposlen je u Odjelu za međunarodnu vojnu suradnju HRM-a, kao voditelj Odsjeka za obrambeno planiranje. Dolazak brodova NATO saveza u vojnopolomsku bazu Lora, gdje su uplovile četiri ratne fregate iz Velike Britanije, Italije, Španjolske i Turske, te u splitsku Sjevernu luku, gdje je na vezu američki razarač USS Roosevelt, organiziralo je Veleposlanstvo SAD-a u Hrvatskoj u sklopu međunarodne vojne suradnje NATO-a i Hrvatske.

Izaslanstvo NATO-ove skupine brodova, predvođeno admiralom Groothousenom, primili su i splitski gradonačelnik Zvonimir Puljić i splitsko-dalmatinski župan Ante Sanader, a u vojnopolomskoj bazi Lori sastali su se sa zapovjednikom HRM-a komandorom Antonom Urlićem.

NATO zadovoljan suradnjom s HRM-om

Zapovjednik američkog razarača USS Roosevelt admiral Michael Groothousen dan kasnije na konferenciji za novinare na španjolskoj ratnoj fregati Na-

varra istaknuo je zadovoljstvo posjetom i razvojem suradnje Hrvatske ratne mornarice i hrvatske države u cjelini i NATO-a.

Budući da se 85 posto svjetske trgovine odvija na morima, prva zadaća skupine brodova SNMG2 jest sudjelovanje u NATO-ovo operaciji "Aktivni napor" u suzbijanju međunarodnog terorizma, odnosno osiguranju mirne i sigurne plovidbe Sredozemljem, sprječavanju nezakonita prometa oružja i ljudi, ali i pomaganju u elementarnim nepogodama. Podsjetio je kako će se na jesen u hrvatskom dijelu Jadrana održati velika vojna vježba u sklopu Partnerstva za mir, prva veća vježba kojoj će domaćin biti zemlja nečlanica NATO-a, te da je suradnja u pripremama između Hrvatske i NATO-a izvanredna.

"HRM nam je pružio srdačnu dobrodošlicu i apsolutno uživamo u boravku i svim aktivnostima s hrvatskim kolegama", kazao je admiral Groothousen koji je prvi Amerikanac na čelu te skupine brodova kojoj se zapovjednici izmjenjuju svaku godinu dana. Razarač USS Roosevelt prvi je put posjetio Split prije pet godina, a pripada klasi najmodernijih i najjačih američkih brodova. Opslužuje ga 300-tinjak članova posade, dug je 154 i širok 40 metara, te je opremljen višenamjenskim naoružanjem i najsuvremenijim sustavom za oružani sukob u zraku, na kopnu i pod morem.

OJI

Izložba fotografija natporučnika Nikole Matića u Bruxellesu

Pilot koji je uhvatio Dubrovnik

Komentirajući Matićevu izložbu, voditelj Galerije, inače rođeni Dubrovčanin, primijetio je: "Dosad sam video sigurno 20 000 fotografija Dubrovnika, ali na Matićevim fotografijama pronašao sam kadrove koje još nikad nisam video"

Domagoj VLAHOVIĆ, snimila Mirela DASOVIĆ

Razgovarajući i pišući o hrvatskim vojnicima često imamo priliku uvjeriti se u njihove vojničke i intelektualne sposobnosti. Iako to sigurno vrijedi i za natporučnika Nikolu Matića, priča je ipak po nešto drukčija. Naime, ovaj časnik HRZ-a je pilot, ali i amaterski umjetnički fotograf! Uz službovanje u Eskadrili transportnih zrakoplova ZB Zagreb, natporučnik Matić stigne se uhvatiti i čarobne kutijice i hvatati kadrove, ne samo na razini zabave ili ovjekovjećenja obiteljskih okupljanja, nego tako dobro da je zaslužio vlastitu izložbu...I to ne bilo gdje, *debitirao* je u europskom središtu Bruxellesu...

Izložba fotografija pod nazivom *Visions of Dubrovnik* otvorena je 29. ožujka u Galeriji Hrvatska u glavnom gradu Belgije. Traje do 13. travnja (dana izlaska ovog broja Hrvatskog vojnika), a organizirala ju je tamošnja Hrvatska turistička zajednica. Na otvorenju je bilo mnogo uglednih imena. Svečani je čin obavila hrvatska veleposlanica u Belgiji Ljerka Alajbeg. Također, u maloj Galeriji našli su se veleposlanik RH pri EU Branko Baričević, diplomatski predstavnici SAD-a, EU-a...

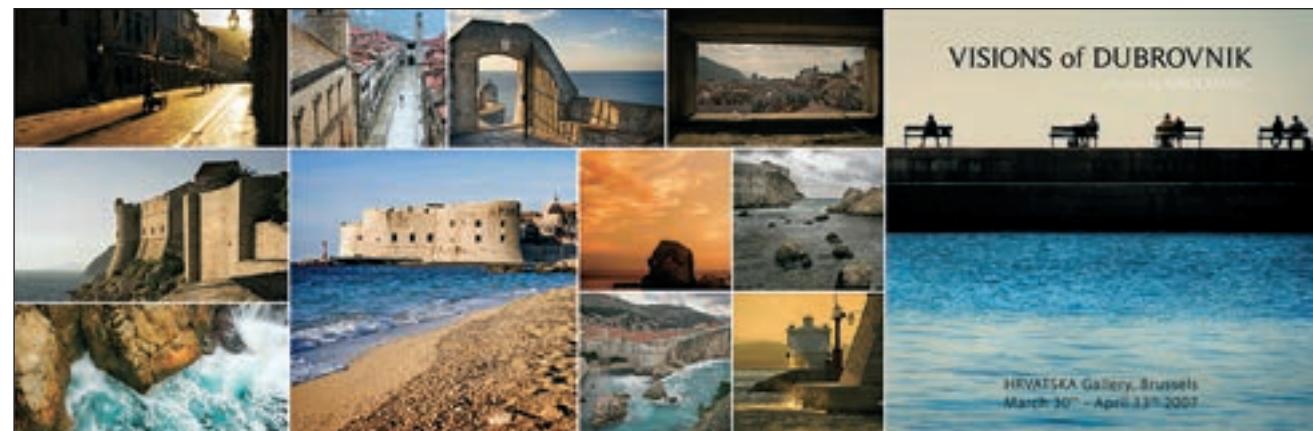
Zašto baš Dubrovnik? Naravno, Slobođni grad (osim, svakako, sportaša)

predstavlja najpoznatiji hrvatski *brand* u svijetu, jedno od najljepših mjeseta na našoj kugli...A Nikola Matić uspio je u svojim kadrovima *uhvatiti* neke detalje koji su promaknuli mnogim velikim fotografskim imenima. Ima nešto u tom pilotskom oku... Naime, komentar voditelja Galerije, inače rođenog Dubrovčanina, bio je: "Dosad sam video sigurno 20 000 fotografija Dubrovnika, ali na Matićevim fotografijama pronašao sam kadrove koje još nikad nisam video". Matić još ne zna, ali iz prve ruke čuli smo i pro-

fesionalne komentare naših fotografa, koji su govorili o izvrsnim slikama...Uostalom, citirat ćemo jednog recenzenta: "Nikola Matić koristi se svojom kamerom kako bi uhvatio one posebne trenutke u zoni između realnosti i mašt. Netipično za mnoge fotografе, on ne pokušava opisati kako određena lokacija izgleda, nego se trudi prenijeti kako je BITI tamo". Nažalost, imali smo priliku vidjeti tek dio fotografija koje je izložio natporučnik Matić. No, sigurno je da ćemo ih uskoro moći vidjeti u punom svjetlu u Hrvatskoj, Bruxelles je, vjerujemo, bio tek prva u nizu izložbi koje će nam pripremiti pilot-fotograf...U povodu belgijske izložbe autor nije propustio zahvaliti svima koji su mu je omogućili, nadređenima za razumijevanje, a SOJI-u za logističku podršku.

Inače, natporučnik Nikola Matić(29) rođen je u Böblingenu u Njemačkoj, priznaje da ga je fotografija privukla tek s razvojem digitalne tehnologije, no očito je da je voli sve više. Trenutačno je na školovanju u ZZIO-u, a pilotira Pilatusom, što mu predstavlja korak prema avionu An-32. Pilotiranje ili fotografija? "Teško pitanje. Kad bih se fotografijom bavio profesionalno, opet bih letio, samo što bih onda za to i plaćao" ... ■

Zamjena za Humvee?

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) prikazala je potkraj ožujka konceptna vozila, ukupno pet raznih vozila, od čega su tri vozila opće namjene i dva za logističku potporu. Riječ je o naprednim vozilima najnovije generacije, nijedno od njih neće doživjeti serijsku proizvodnju, to su koncepti kojima je cilj razviti i pokazati nove pristupe u konstruiranju i nove tehnologije koji

će se onda rabiti u proizvodnji budućih vozila.

Program razvoja vrijedi 60 milijuna USD, a nakon predstavljanja će u bazi Fort Lewis proći različite teste i procjene. Prije toga su vozila na poligonu Abereen Proving Ground prošla temeljna sigurnosna testiranja. Među tih pet vozila su i dva modela pod nazivom Joint Light Tactical Vehicles, jedan od Lockheed

Martina, a drugi od tvrtke International Military and Government. To su vozila koja razvijaju tehnologije kojima će se opremiti nasljednik popularnog Humveea. Vozila su opremljena naprednim tehnologijama kao što su hibridni dizelelektrični pogon, dizalice za utovar/istovar i samopopravljanje, videokamere i termalne kamere, unaprijeđenu ergonomiju, protupožarni sustav i mogućnost opskrbe električnom energijom potrošača u blizini vozila.

Svaki je proizvođač predstavio svoju inačicu, tvrtka International Military and Government načinila je vozilo mase oko 8,4 tone, hibridni pogonski sustav je smješten u stražnji dio vozila, upravljava sva četiri kotača, a konstruktori su na krov postavili laku besposadnu kupolu. Konstruktori su nastojali napraviti vozilo koje je vrlo jednostavno za upravljanje, s izvrsnim terenskim karakteristikama. Lockheed Martin je izradio teže vozilo, oko 11,3 tone, veće nosivosti, s novorazvijenom terenskom prikolicom velike prohodnosti. Primjenjena je podnica u obliku slova V kako bi se osigurala protuminska zaštita.

M. PETROVIĆ

Heron

TIJEKOM prošlog mjeseca dužnosnici Izaelskog ratnog zrakoplovstva objavili su kako je MALE (Medium Altitude long Endurance) bespilotna letjelica Heron prihvaćena u punu operativnu uporabu. Prema planovima proizvođača Herona, tvrtke Israel Aerospace Industries, za kraj ove godine planiraju još jedan uspjeh - uvođenje u operativnu uporabu naprednije inačice Herona. Riječ je o Heron II inačici koja će moći nositi projektile zrak-zemlja, a moći će se rabiti i kao zračni tanker.

Bespilotna letjelica Heron u operativnu uporabu počela je ulaziti tijekom srpnja prošle godine, te je

bila intenzivno rabljena tijekom borbenih operacija u Libanonu, tražeći i snimajući lansirne položaje Hezbolahovih raketa. Heron je po svojim dimenzijama dosad najveća bespilotna letjelica u službi Izraelskog ratnog zrakoplovstva, s rasponom krila od 16 m, i maksimalne težine od 1200 kg. Glavno

oružje novog Herona II bit će projektil Spike - ER, s dometom od 8 km, a uz to odlikuju ga vrlo dobre letne karakteristike kao što su autonomija od 40 sati leta te maksimalni vrhunac leta od 10 000 m, te novi i bogatiji paket elektrooptičke senzorske opreme.

I. SKENDEROVIC

Nanobaterije

AMERIČKA tvrtka mPhase Technologies predstavila je novu inovativnu bateriju Smart Nanobattery. Tvrtka je potpisala i ugovor s istraživačkim središtem ARDEC američke kopnene vojske (US Army). Vojska je osobito zainteresirana za razvoj modernih baterija zbog sve većih potreba za energijom, koje su uvelike narasle na razini svakog pojedinačnog vojnika. Dodavanje novih uređaja u standardnu vojničku opremu (kao što su osobni radiouređaj, računalno, navigacijski uređaj, noćni ciljnik/kamera i slično) znatno je po-

diglo potrebu za energijom. Zasad se to osigurava standardnim baterijama, ali njihov je temeljni problem što su prevelike i preteške, a ako se dugo skladište pada im iskoristivost.

Zato se tvrtka mPhase okrenula nanotehnologiji kako bi razvila novu generaciju naprednih baterija. Jedan od zahtjeva razvoja bio je i stvoriti bateriju koja se može skladištiti jako dugo. Standardne baterije postupno gube napon i nakon izvjesnog vremena u skladištu jednostavno se isprazne. mPhase je razvio posebnu nanotehnologiju koja

Business Wire

kemikalije u bateriji drži razdvojene kako ne bi dolazile u kontakt i gubile napon. Kad je potrebno, baterija počne stvarati napon, a posve je nevažno je li u skladištu provedla nekoliko mjeseci ili deset godina. Tako bi vojska mogla uskladištiti bez ikakvog straha dostatnu količinu baterija i podijeliti ih kad bude potrebne i uvijek dobiti napon kao kod tek napunjene baterije.

M. PETROVIĆ

Turska korak bliže kupnji A 129 International

PREMA objavi dužnosnika velikog talijanskog zrakoplovног konzorcija Finmeccanica, 30. ožujka počeli su pregovori predstavnika turskog ministarstva obrane i dužnosnika tvrtke AgustaWestland (koja je dio konzorcija Finmeccanica) oko pripreme kupoprodajnog ugovora za borbene helikoptere A129 International. Turska kani za potrebe svoje kopnene vojske kupiti 51 borbeni helikopter, a ukupna vrijednost predmetnog ugovora procjenjuje se na oko 1,2 milijadi eura.

Uspješna realizacija tog tursko - talijanskog ugovora značila bi kraj turskim dvanaestogodišnjim nastojanjima da okonča svoj natječaj (ATAK PROJECT) za nabavu borbenih helikoptera nove generacije. Naime, tijekom 1995. Turska je prvi put pokrenula takav natječaj (tada se razmatrala nabava 91 helikoptera), u sklopu kojeg je uz talijansku Mangustu International razmatrano više tipova borbenih helikoptera (Denelov AH-2A Rooivalk, Eurocopterov Tiger, Bellov AH-1Z Viper, Boeingov AH-64D,

Kamov/IAI Ka-50-2/Ka-52-2), te je svojevrsni vrhunac tog natječaja bio 2004. kada je kao pobjednik natječaja prvo odabran Bellov helikopter AH-1Z Viper, da bi potom cijeli natječaj bio poništen. Glavni razlozi tadašnjeg poništenja natječaja su zahtjevi koje turska strana postavlja pred svakog kandidata na natječaju, a to je prije svega aktivno uključenje turske zrakoplovne industrije (tvrtke TAI - Turkish Aerospace Industries i Aselsan) u proces proizvodnje, sklapanja i isporuke helikoptera što potom podrazumijeva visok stupanj transfera tehnologije, te otvaranje pristupa softwareskom kodu brojnih sustava na helikopteru, na što je malo tko od kandidata bio spreman. Mogući tursko - talijanski finale mnogi smatraju svojevrsnim iznenadenjem, jer je proteklih više od trideset godina upravo američko-turska suradnja pokrenula i izgradila tursku zrakoplovnu industriju, te je Turska danas značajno uključena u JSF program razvoja višenamjenskog borbenog aviona F-35 Lightning II pete generacije.

Sama platforma A129 International je naprednija inačica u odnosu na svog izvornika, A129 Mangusta, koji je u operativnu uporabu ušao tijekom 1990. godine. Mangusta International pogone dva nova turbovra-

tilna motora LHTEC T800 koji su 20 posto jači od prethodne inačice pogonske skupine, na glavni rotor je postavljeno pet novodizajniranih krakova u odnosu na prethodnu inačicu koja je imala četiri kraka, u prednjoj i zadnjoj kabini ugrađeni su novi višefunkcijski prikaznici u boji umjesto starih monokromatskih, generalno je preuređena instrumentacija u kabinama, pilotske kacige su doble HMD (Helmet Mounted Display), integrirana je nova komunikacijska i navigacijske oprema, a ugrađuju se i novi elektrooptički senzorski sustavi nove generacije. Vatrena moć Manguste International je također znatno poboljšana jer se u nosnu turelu ugrađuju trocijevni topovi kalibra 20 mm, a na potkrilnim nosačima Mangusta International može nositi u kontejnerima strojnica kalibra 12,7 mm, povećan je broj projektila zrak-zrak Stinger s dva na četiri, odnosno mogu se postaviti lanseri nevođenih raketnih zrna kalibra 70 i 81 mm.

U talijanskim oružanim snagama trenutačno je operativno 60 helikoptera A129 Mangusta, od kojih je 15 novoproizvedenih Mangusta International, dok je preostalih 45 obuhvaćeno programom modernizacije koji je započet tijekom 2002., a trebao bi biti okončan do 2008.

I. SKENDEROVIC

Duro III P za Dansku

DANSKA uprava za obrambene nabave sklopila je sa švicarskom tvrtkom Mowag ugovor o dostavi 29 oklopnih ambulantnih vozila Duro III P pogonske konfiguracije 6x6. Posao je vrijedan više od 36 milijuna CHF. To je prva prodaja vozila Duro III P koja je ostvarena preko tvrtke Mowag.

Sličnu inačicu je nabavila njemačka vojska, ali nju je dostavila njemačka tvrtka Rheinmetall kao glavni ugovarač. Rheinmetall je od Mowaga kupio samo podvozje Duro III i na njega postavio svoju kabinu i ambulantni modul na stražnjem dijelu vozila. Prema dostupnim skicama daska će inačica izgledati malo drugčije.

Švicarci će Dancima prva vozila dostaviti krajem 2007. Inače, i švicarska je vojska naručila manju količinu istih vozila. U posao će biti ukjelučena i daska industrija koja će osigurati neke pod-sustave. Očekuje se kako će vozila, odmah nakon dostave, biti raspoređena u sastav daskih postrojbi u mirovnim operacijama.

Nova će oklopljena ambulantna vozila zamijeniti postojeća neoklopljena te dopuniti već postojeća oklopljena ambulantna vozila Patria XA-185 (pogonske konfiguracije 6x6) i Mo-

wag Piranha III (pogonske konfiguracije 8x8).

Duro III P će imati tri sjedala za pacijente te dva nosila, uz medicinsku, komunikacijsku i opremu za spašavanje. Vozilo će biti opremljeno i klimatskim uređajem.

M. PETROVIĆ

Turska gradi četiri broda za obalnu stražu

RKM Marine, tursko privatno brodogradilište potpisalo je u siječnju ove godine s turskom vladom ugovor vrijedan 352 milijuna dolara za gradnju te dostavu serije od četiri broda namijenjene zadaćama potrage i spašavanja u sastavu turske Obalne straže.

Brodograđevna tvrtka RKM Marine, smještena u mjestu Tuzla u blizini Istanbula gradiće brodove klase Sirio prema licencu talijanske tvrtke Fincantieri koja se nalazi u sastavu talijanske kompanije Finmeccanica. Program gradnje novih brodova u skladu s ugovorom trebao bi trajati šest godina, s isporu-

kom prvog broda tijekom 2010. dok bi preostala tri bila isporučena tijekom 2011. godine. Temelj propulzijskog sustava činit će dizel-motori njemačke tvrtke MTU.

Brodovi turske Obalne straže imat će duljinu 90 m, širinu 12

metara te će im najveća brzina biti 22 čvora. Turski elektronički koncern Aselsan iz Ankare, u vlasništvu turske vojske, odabran je za glavnog projektanta te isporučitelja zapovjedno-upravljačkog, komunikacijskog te borbenog sustava.

U skladu s izjavom visokog dužnosnika sestrinske kompanije Koc Holding i ujedno turskog najvećeg industrijskog konglomerata, prvi put će privatno tursko brodogradilište graditi brodove ove veličine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Scalp projektili za francusku mornaricu

FRANCUSKA vlada dodijelila je tvrtki MBDA prvi dio ugovora vrijednog oko 910 milijuna eura (1,21 milijardu dolara) za isporuku 250 krstarećih projektila tipa Scalp Naval koji će biti namijenjeni novoj generaciji fregata i nuklearnih napadajnih podmornica a planirani rok ulaska u operativnu službu bio bi 2013. Scalp Naval je krstareći projektil za litoralni udar na kopne ciljeve u dubokoj unutrašnjosti neprijateljskog područja.

Nabavom krstarećih projektila Scalp Naval - u francuskoj poznatijih pod imenom Missile de Croisiere Naval (MdCN) dometa 1000 km - francuska mornarica bit će treća ratna mornarica, nakon američke i britanske mornarice, koja će svoje

brodove opremiti krstarećim projektilima.

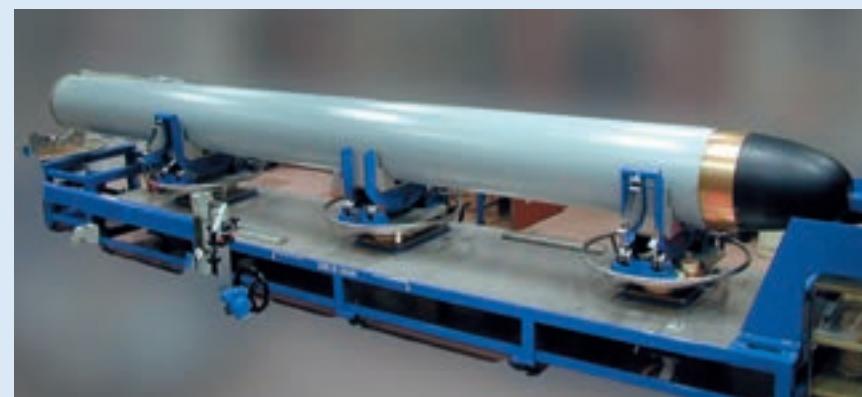
Francusko ministarstvo obrane potvrdilo je početkom siječnja kako je početna narudžba vrijedna 560 milijuna eura namijenjena razvoju i proizvodnji prve serije od 50 projektila - mornaričke izvedenice projektila Scalp EG/Storm Shadow za napade na kopno koji su u službi francuskog i britanskog ratnog zrakoplovstva. Pomoćnik francuskog ministra obrane nije mogao potvrditi kada će preostali projektili biti naručeni. Jednako tako, glasnogovornik tvrtke MBDA dao je izjavu kako potpisani ugovor obuhvaća prvu od četiri tranši za projektile Scalp Naval, no nije potvrdio kada se očekuju preostale tri. Prema tvrdnjama

stručnjaka tvrtke MBDA mornarički projektili Scalp postižu vrlo visoku točnost u pogotku ciljeva, navodeći točnost unutar jednog metra.

Francuska ratna mornarica planira nabavu 200 krstarećih projektila za svoje nove višenamjenske FREMM (Fregate Europeenne MultiMission) fregate te je preostalih 50 projektila namijenila napadajnim podmornicama na nuklearni pogon klase Barracuda. Brodovi prve serije od osam, od ukupno 17 FREMM fregata, trebali bi ući u operativnu službu francuske mornarice tijekom 2010.

M. PTIĆ GRŽELJ

Hammerhead

AUSTRALSKA tvrtka Advanced VTOL Aerospace (AVT) nedavno je javnosti službeno predstavila svoj koncept bespilotne letjelice Hammerhead. Riječ je o tiltrotorskoj letjelici koja ima elektropogon, s kanard krilima u svojoj nosnoj sekciji, i koja se u razvojnoj fazi nalazi već dulje vremena. Tim javnim predstavljanjem tvrtka AVT između ostalog kani potaknuti ostale zaniterisane tvrtke koje bi se uključile u produkcijsku fazu projekta.

Dosad je jedini prototip Hammerheada uspješno izveo 40 lebdenja, s čime su u AVT-u započeli tijekom 2004. godine. Prema najavi AVT-a u idućih šest mjeseci trebali bi zapo-

četi s novom fazom letnih testiranja Hammerheada, odnosno s testiranjem uspješ-

nosti njegove tranzicije iz helikopterskog režima lebdenja u horizontalni avionski let. Sama letjelica je izrađena od kompozitnih materijala, duljina trupa iznosi 2 m, a težina letjelice bez baterija koje služe za pogon elektromotora je 9 kg, od čega na "korisni" teret otpada 4 kg. Pogonsku skupinu Hammerheada čine tri elektromotora svaki jakosti 2,4 KS (1,8 kW), od čega dva pogo-

ne dvije rotorske gondole diametra 0,5 m (koje se mogu zaokretati za 90 stupnjeva), dok je treći motor smješten u repnoj sekciji. Za polijetanje Hammerheadu je dovoljno svega 20 posto snage njegovih motora, koji za svoj pogon rabe litijum polimer baterije, koje omogućavaju lebdenje do 20 minuta, odnosno do 2 sata leta.

I. SKENDEROVIC

Rendžerska satnija irskih oružanih snaga

Pripremio Igor SPICIJARIĆ

Unutar irskih obrambenih snaga (IDF - Irish Defence Force) postoji specijalna postrojba koja je poznata po svom irskom nazivu Sciathán Fianóglach an Airm. Kako ne postoji engleska riječ koja bi u potpunosti mogla definirati irski pojам fianóglach najprihvatljiviji naziv za tu postrojbu bio bi „Rendžerska satnija kopnene vojske“. Semantički pojам „fianóglach“ sastoji se od dvije riječi: „fian“ i „óglach“ te povezuje tradicije „Na Fianna“ (legendarnih irskih ratnika) i irskih dragovoljaca na čijim su tradicijama niknule današnje irske obrambene snage (_glaigh na h_ireann).

Postrojba je formirana 1980. od najboljih vojnika, dočasnika i časnika irskih oružanih snaga i predstavlja irsku vojnu postrojbu za specijalna djelovanja i antiterorističko ratanje. Sjedište i zapovjedništvo postrojbe nalazi se u Curragh Campu u administrativnom području okruga Kildare. Riječ je o postrojbi čija se

brojčana snaga kreće u rasponu 100 - 150 pripadnika, ustrojenih u nekoliko operativnih vodova od kojih je svaki specijaliziran za posebne zadaće. Svaki operativni vod sastavljen je od nekoliko borbenih skupina, sastavljenih od 4-7 rendžera.

Gordi i ponosni Irci, dio svoje vojne tradicije iz rata za svoju slobodu i neovisnost od britanske krunе, ugradili su i u službeni moto ove postrojbe na koju su izrazito ponosni. Ona na irskom (i hrvatskom prijevodu) glasi:

„Glaine ár gcroí - Neart ár ngéag - Agus beart de réir ár mbriathar“ - „Čistoća naših srca - Snaga naših ruku - Predanost našim zavjetima“

Razvoj postrojbe

Tijekom četverogodišnjeg razdoblja od početka 1968. do konca 1971. mala skupina izabranih vojnika dragovoljaca poslana je u SAD gdje je pohađala posebnu obuku zajedno s američkim rendžerima. Tečaj za irske rendžere izvođen je u

više faza u jednom od najpoznatijih središta za obuku specijalnih snaga u Fort Benningu u saveznoj državi Georgiji. Dragovoljci koji su izabrani za taj tečaj bili su probrani iz redova starijih dočasnika i časnika iz svih grana irskih oružanih snaga.

Nakon uspješno završene obuke u SAD-u ova skupina je postala jez-grom koja je u Irskoj počela s prvim programom obuke specijalnih snaga.

Inicijalni tečaj prvih „domaćih“ irskih specijalaca započeo je 1972. u sjedištu postrojbe u Curragh Campu. Polaznici prvog tečaja izabrani su bez obzira na čin i položaj koji su imali, iz svih triju grana oružanih snaga. Na ovom tečaju polaznici su uvježbavani u streljačkim vještinama, individualnim vojnim vještinama, borbenoj taktici malih specijalnih postrojbi i naravno, mukotrpno su radili na podizanju standarda fizičke izdržljivosti. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Kotači ili gusjenice?

Iako su u zadnjih desetak godina borbena vozila na kotačima doživjela golemi uspjeh, još uvijek veliki broj vojski nabavlja (ili će to učiniti u skoroj budućnosti) BVP-e i oklopne transportere na gusjenicama

Srećko RADOVIĆ

Zahtjev za lakim oklopnim borbenim vozilima, čija će masa biti dovoljno mala da se mogu prevoziti i u manjim transportnim avionima, postavlja pitanje koju vrstu vozila odabrat. Tradicionalisti će se uvijek odlučiti za oklopno vozilo na gusjenicama koje ima veliku pokretljivost izvan uređenih puteva i relativno visoku razinu oklopne zaštite. Ali visoka razina oklopne zaštite za sobom povlači i veliku masu. Uz to uporaba oklopnih vozila u mirovnim operacijama od njih uglavnom zahtijeva kretanje po uređenim putevima na kojima se vozila na kotačima znatno bolje "snalaze" od onih na gusjenicama. Zahvaljujući razvoju u konstrukciji podvozja i guma najsuvremenija borbena vozila na kotačima u konfiguraciji 8x8 ili 10x10 imaju gotovo jednaku pokretljivost izvan puteva kao i vozila iste mase koja su na gusjenicama.

Zbog toga je francuska vojska odlučila svoje oklopne transportere (i borbena vozila pješaštva - BVP) na gusjenicama zamijeniti oklopnim transporterima na kotačima. Za tu je namjenu razvijen Nexterov (bivša tvrtka Giat Industries) Vehicule Blindé de Combat d'Infanterie (VBCI) 8x8. Kad od 2008. počne stizati u postrojbe francuske kopnene vojske VBCI će zamijeniti trideset godina stare BVP-e AMX-10. Nexter je prvi prototip spreman za testiranja isporučio sredinom 2005. U zadnjoj fazi izrade je i prototip vozila namijenjenog stranim kupcima čija će ispitivanja krenuti tijekom ove godine. Nexter vjeruje da je upravo VBCI idealno vozilo za britanski program Fres.

Francuska vojska namjerava naručiti 700 VBCI-a, od toga 550 BVP-a (označeni kao Vehicule de Combat d'Infanterie) i 150 zapovjednih vozila (Vehicule de Poste de Comman-

dement). VBCI su projektirani djelovati zajedno s Nexterovim tenkovima Leclerc (francuska vojska ih ima 406). Ugovor o početku proizvodnje VBCI-a potpisana je još 2003. a njime je obuhvaćena isporuka 45 BVP-a i 11 zapovjednih vozila. Unutar projekta vrijednog tri milijarde eura planira se šest serija. Narudžba druge serije očekuje se u studenom 2007. Francuska vojska također namjerava kupiti i vozila za specijalnu uporabu, uključujući inačicu za protutenkovsku borbu, samovozni minobacač, inženjerijsko vozilo i samovoznu haubicu. Samovozna haubica će najvjerojatnije dobiti haubicu kalibra 155 mm i dužine cijevi 52 kalibra kako bi imala što veći domet. Uz to će je opremiti i automatskim punjačem. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Bespilotne letjelice zamjenjuju bombardere i jurišnike? (II. dio)

Problemi s američkim J-UCAS programom omogućili su europskim tvrtkama smanjiti tehnološki jaz i pokrenuti svoje projekte razvoja borbenih bespilotnih letjelica

Pripremio Siniša RADAČKOVIĆ

Gašenje J-UCAS programa pravdano je njegovim preambulacionim planovima koji su doveli do neprihvatljivo visokih troškova. Kako bi se troškovi držali pod kontrolom, proizvodači su ponudili nekoliko različitih rješenja. Tako je tvrtka Northrop Grumman za projekt UCAS-D predložila da se u nekim dijelovima demonstracije tehnologija rabi avion s posadom King Air. Ovaj bi se avion radio, između ostalog, za testiranja sustava za navigaciju i komunikaciju. Za demonstraciju učinkovitosti tehnologija potrebnih za automatizirano slijetanje na palubu nosača zrakoplova i za AAR (Autoamtic Aerial Refuelling) sustav rabila bi se već dovršena testna bespilotna letjelica X-47A Pegasus. Tako bi se s jedne strane smanjili troškovi, a s druge ubrzalo testiranje sustava sve dok se ne dovrše prototipovi letjelice X-47B. Oni će obaviti testiranja mogućnosti automatiziranog slijetanja na pravi nosač zrakoplova, katapultiranje s njega, te automa-

tiziranog kretanja po njegovoj letnoj palubi.

Northrop Grumman tvrdi da su američki nosači zrakoplova dovoljno veliki da se na njih može smjestiti dodatna eskadrila borbenih bespilotnih letjelica, a da se istodobno ne mora smanjiti broj ukrcanih borbenih aviona s posadama. Tvrde da će mornaričke borbene bespilotne letjelice zauzimati minimalni prostor u brodskom hangaru te da će zahtijevati, u usporedbi s klasičnim avionima, minimalno održavanje. Nakon što su s nosača zrakoplova povučeni lovci F-14 Tomcat i protupodmornički avioni S-3 Viking, te su transportni avioni C-2 premješteni na kopno, zrakoplovna komponenta je postala znatno homogenija i jednostavnija za održavanje. Američka ratna mornarica planira da svaka eskadrila na deset operativnih nosača broji 12 aviona, što znači da će se posada na sva-

kom nosaču morati brinuti za oko 150 zrakoplova. Pojava borbenih bespilotnih letjelica otvorila je raspravu kako američke nosače opremiti s još više borbenih letjelica i tako im povećati borbenu moć. Među mnogima koji se bave ovim pitanjem je i Center for Strategic and Budgetary Assessments (CSBA). Ova nezavisna institucija razvila je scenarij sukoba s dobro naoružanim protivnikom (kao polazište uzeta je Kina) koji u svom arsenalu ima suvremene podmornice (klasične i nuklearne), brodove naoružane protubrodskim projektilima velikog doleta (i brzine), ali i protubrodske balističke projektile (Kina navodno razvija takvo oružje). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

De Havilland D.H.106 Comet

Iako je bio prvi putnički avion s turbomlaznim motorima, Comet nije rođen pod sretnom zvijezdom. Dvije teške nesreće uzrokovane projektnom greškom omogućile su da američki proizvođači preuzmu dominaciju na svjetskom tržištu putničkih aviona

Domagoj MIČIĆ

De Havillandov Comet ubraja se u skupinu aviona o kojima je gotovo nemoguće napisati kratki i istodobno suvisli tekst. Već sama činjenica da je riječ o prvom putničkom avionu s mlaznim motorima koji je ušao u komercijalnu uporabu pokazuje dovoljno srama za sebe. Osim toga Comet, unatoč svojoj neslavnoj prošlosti kao putnički avion, leti i danas kao mornarički avion Hawker Siddeley Nimrod.

Razvoj Cometa počeo je još tijekom II. svjetskog rata, kad je Brabazon Committee počeo studiju potreba britanskih zrakoplovnih kompanija nakon okončanja rata. Član Brabazon Committeea bio je i Sir Geoffrey de Havilland (tada na čelu tvrtke de Havilland) koji je iskoristio svoj utjecaj da bi "progurao" i odluku o razvoju relativno velikog putničkog aviona na mlazni pogon koji bi se rabio na dugim rutama

(prekoceanskim). Tako je nastao projekt Type IV ili D.H.106. Za Type IV zainteresirala se British Overseas Airways Corporation (BOAC) te je već u prosincu 1945., i prije nego što je započeo konkretan rad na razvoju, poslala pismo namjere o kupnji deset aviona. Tako je tvrtka de Havilland osigurala državnu potporu za razvoj tada najnaprednijeg putničkog aviona.

Iako je pravi posao na razvoju Cometa započet 1946. njegovi korijeni sežu nekoliko godina unatrag. Još 1941. de Havilland je razmatrao mogućnost gradnje dvomotornog transportnog aviona D.H.95 Flamingo kojeg su namjeravali opremiti s dva turbomlazna motora Goblin. Bio je to veliki korak za tu tvrtku, ne samo jer je to bio prvi putnički/teretni avion koji je trebao dobiti turbomlazni pogon već i potpuno metalnu (aluminijsku) konstrukciju trupa i krila. Zbog velikih ratnih

potreba, prije svega za bombarderima a potom i lovциma, Flamingo nikad nije otišao dalje od početne studije.

S druge strane tim predvođen glavnim de Havillandovim projektantom Ronaldom E Bishopom (projektant lovca Mosquito) razmatrao je mogućnost uporabe četiri motora na lovcu Vampire. Ni taj projekt nije otišao dalje od početnog dizajna ali je ipak utjecao na razvoj D.H.106. Odabir motora bio je nešto lakši jer je u to vrijeme u de Havillandu radio Frank Halford koji je razvio turbomlazni motor H.1, poznatiji pod imenom Goblin. Osim što je imao dovoljno snage pokretati veliki putnički avion, velika prednost Goblina bila je i činjenica da ga je proizvodila tvrtka de Havilland Engine Division. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Suvremenih europski terorizam (VII)

Kurdska radnička partija - PKK

Kurdska radnička partija je radikalna marksistička organizacija koja je 1979. godine pokrenula terorističku kampanju protiv vlade u Ankari, koja je nakon 1984. godine prerasla u gerilski rat. Uhićenjem vođe PKK-a Abdullahe Ocalana 1999. godine zadan je težak udarac organizaciji, te su aktivnosti PKK-a posljednjih godina bile u znatnom padu

— Hrvoje BARBERIĆ —

Kurdi su indo-europski narod koji naseljava planinska područja jugoistočne Turske, zapadnog Irana, sjevernog Iraka, kao i dijelova Azerbajdžana i Sirije, te istodobno najveći narod na Bliskom istoku bez nacionalne države. Danas u regiji živi oko 26 milijuna Kurda od čega u Turskoj oko četrtinaste milijune, šest i pol milijuna Kurda živi u Iranu, četiri i

pol milijuna u Iraku te nešto više od jednog milijuna na teritoriju Sire. Turska je desetljećima svoj odnos prema kurdsкоj zajednici temeljila na sporazumu iz Laussane, koji je cijelokupno muslimansko stanovništvo Turske smatrao jedinstvenim narodom. Ankara je poticala migracije Kurda iz ruralnih područja na istoku zemlje u gradaove na zapadu Turske i njihovu assimilaciju, tako da danas na domicilnom kurdskom području na jugoistoku živi tek trećina turskih Kurda. No, Kurdi nikada nisu bili zadowoljni svojim političkim položajem unutar Turske.

Najznačajniji suvremenih kurdski politički pokret na tlu Turske je Kurdska radnička partija (Partiya Karkeran Kurdistan - PKK) osnovana 1978. godine. Pokret se razvio iz

■ Skup potpore PKK-u u Njemačkoj

male skupine radikalnih studenata sveučilišta u Ankari poznate pod kraticom APOCUS. Politički program PKK-a tražio je uspostavu neovisne kurdske države na jugoistoku Turske, a ideoološki je skupina bila inspirirana radikalnim markizmom. PKK je u početnoj fazi aktivnosti zagovarala komunističku revoluciju u Turskoj, surađujući i s turskim ljevičarskim skupinama. Nakon što je početkom osamdesetih godina vodstvo organizacije preuzeo karizmatični Abdullah Ocalan, PKK je djelomično redefinirala svoju političku zadaću s ideoološkog ka nacionalnom oslobođenju, da bi nestankom Sovjetskog Saveza početkom deveadesetih gotovo u potpunosti odbacila marksističku ideologiju te čak prihvatala vjerske elemente.

Teroristička kampanja PKK-a u turskim gradovima počela je 1979. godine. Na meti PKK-a bili su vladini ciljevi i pripadnici desnice, ali istodobno i pripadnici kurdske klanove koji su bili u dobrom odnosima s vladom u Ankari. PKK je bila povezana i s teroristima ekstremne turske ljevice, te je tako 1980. godine zajedno s ljevičarskom skupinom Dev Sol stajala iiza aten-

tata na bivšeg turskog premijera Nihata Erima. Turske vlasti su do 1982. godine izbrojale više od 43 tisuće incidenata koji su kvalificirani kao teroristički akti, a smatra se da je do početka osamdesetih PKK bila odgovorna za smrt 240 ljudi. Nakon vojnog udara turske vojske na čelu s generalom Kenanom Evrenom u rujnu 1980., Ankara je zauzela čvrst stav prema kurdskom pitanju - kurdski je jezik zabranjen, a nazivi gradova promjenjeni. Vojni režim zatvorio je više od 33 tisuće Kurda, a stotinjak pripadnika PKK-a osuđeno je na smrtnu kaznu.

Početak gerilske aktivnosti

No, početkom osamdesetih PKK je dovoljno ojačala da, uz terorističku aktivnost, u urbanim sredinama

pokrene i oružanu borbu za svoje političke ciljeve. Militanti Kurdske radničke partije su u kolovozu 1984. na teško pristupačnom planinskom terenu jugoistočne Turske napali snage sigurnosti. Iako ih je odlučna ofenziva turske vojske potisnula dublje u planine, kurdska pobuna nije bila ugušena, već se protegnula na sljedeća dva desetljeća. Procjenjuje se da je u drugoj polovici osamdesetih godina broj aktivnih kurdskih gerilaca bio dešet do petnaest tisuća boraca pod oružjem te još između šezdeset i sedamdeset tisuća ljudi koji su se

pomoći koja je stizala iz Irana i Srbije te Grčke i SSSR-a.

Hvatanje Ocalana

U drugoj polovici devedesetih terorističke aktivnosti PKK-a djelomično su izmijenjene od klasičnih bombaških napada u sve učestaliju praksu samoubilačkih

■ *Suđenje Abdullahu Ocalanu*

■ *Samospaljivanje pripadnika PKK-a u Grčkoj*

povremeno pridruživali ustanicima. Praksa prisilne evakuacije kurdskih sela u sprječavanju njihovog pretvaranja u baze PKK-a je u nizu slučajeva dovela Tursku pod povećalo međunarodne zajednice.

Paralelno s gerilskim ratom, pripadnici PKK-a nastavili su s terorističkim aktivnostima u turskim gradovima i ljetovalištima, a od 1993. godine počeli su i s napadima na turšku diplomatsku mrežu te gospodarske ciljeve diljem Europe, osobito na području Njemačke gdje živi više od milijun Kurda. Osim doprinosa simpatizera iz kurdske dijaspore, PKK se velikim dijelom financirala i od trgovine narkoticima te se smatrala jednim od najvećih izvora opojnih droga za europsko tržište. Od velike važnosti za Kurdsку radničku partiju bila je

tisak pristala ukloniti kurdske baze sa svog teritorija i protjerati vođu PKK-a Ocalana, koji je bio prisiljen potražiti novu zemlju koja će mu pružiti trajan politički azil. U veljači 1999. kurdski su radikali doživjeli težak

udarac, nakon što je u glavnom gradu Kenije turska obavještajna služba uhitila Ocalana. Ocalan je 1999. godine osuđen na smrtnu kaznu, što je kasnije promijenjeno

akcija, te je između 1995. i 1999. godine izvedeno petnaest takvih napada. Zanimljivo je da su čak jedanaest bombaša samoubojica bile mlađe žene, između 17 i 27 godina starosti. Kurdski ustanici su počeli gubiti potporu susjednih zemalja nakon što je Sirija 1998. godine na turski pri-

za kaznu doživotnog zatvora. U veljači 2000. PKK je objavio prekid vojnih aktivnosti, iako one nikada nisu u potpunosti obustavljene te se procjenjuje da je oko 3500 pripadnika skupine i dalje aktivno u bazama na području iračke planine Kandil. Kako bi izbjegla negativne političke konotacije, Kurdska radnička partija je 2002. promijenila naziv u KADEK, a potom i u Kongra-Gel. Početkom 2006. godine uslijedio je novi rast broja oružanih akcija povezanih s pripadnicima PKK-a, dok je u turskim gradovima uhićen veći broj ljudi za koje turske snage sigurnos-

■ *Teroristička akcija PKK-a na putničkom brodu u Bosporu 1995. godine*

ti prepostavljaju da su pripremali terorističke napade. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr*

Zlatko Rendulić: "Aerodinamika i mehanika leta za profesionalne pilote - CPL rating", Jet Manga d.o.o., Tuhelj 2006.

Knjiga dr. sc. Zlatka Rendulića, umirovljenoga generala zrakoplovstva, prvi je cjelokupni temeljni udžbenik namijenjen ponajprije kandidatima za stjecanje dozvole civilnog pilota. Ujedno, preporuča se i kao temeljna literatura za sportske pilote aviona, a budući da sadrži i poglavlja u kojima se na specifičan pilotski način objašnjava krozvručna i nadzvučna aerodinamika, vrlo učinkovito može poslužiti i u izobrazbi vojnih pilota. Knjiga sadrži nešto više od programa iz Aerodinamike i Mehanike leta za sve vrste dozvola po JAA - Private Pilot Licence i Commercial Pilot Licence - i temeljno je prilagođena tom programu. Gradivo je podijeljeno u 21 poglavje, a na kraju svakog poglavlja nalaze se pitanja i odgovori slična pilotskim ispitima. Knjiga sadrži i tipičnu pilotsku terminologiju, a engleski izrazi su pokraj domaćih kako bi se izbjegle moguće zabune. To se ne odnosi samo na one terminе koje je zrakoplovna znanost odavno prihvatile, npr. izrazi flutter, buffeting, Dutch-roll, spring tab itd., već i na one koji su izravna posljedica pilotskog žargonskog jezika, npr. Mach Tuck, Tuck Under i Coffin corner. Na kraju knjige, u Prilogu, oznake su i objašnjenja karakterističnih brzina leta prema JAR-1 definicijama i kraticama, a navedene su i najčešće korištene definicije pojmljiva na engleskom jeziku. Proučavanje tih pojmljiva pomoći će pilotu praćenje stručne literature na engleskom jeziku te će ujedno učvrstiti njegovo znanje na tom području.

Danijel VUKOVIĆ

FILMOTeka

300 (kino)

- američki povijesni spektakl (117 min.)
- produkcija: INTERCOM ISSA
- redatelj: Zack Snyder
- gl. glumci: Gerard Butler (kralj Leonida), Lena Headey (kraljica Gorgo), Kelly Craig (proročica)

U ne tako davnoj filmskoj prošlosti ljudi su odlazili u kina gledati povijesne spektakle kako bi, prije svega, vidjeli bogate kostime, raskošnu scenografiju i velike filmske zvijezde. Došlo je, međutim, vrijeme kada se i to promjenilo. Film 300, koji se upravo prikazuje u hrvatskim kinima, ne samo da nema poznatih glumaca, već je koristeći se napretkom kompjuterske tehnike kompletno izgradio virtualni svijet drevne Sparte, tako da smo ostali zakinuti i za realistični prikaz antičkog svijeta. A upravo taj nedostatak realnosti te iznimna stilizacija i rijetko videna vizualizacija pojašnjavaju nam kako je film 300 izšao iz strip-a iznimno nadarenog Franka Millera. U suradnji sa Zackom Snyderom, ovaj je strip-crtac i redatelj (našim kinoposjetiteljima poznat po filmu Sin City) pružio dosad neviđen prikaz antičkog svijeta. Film je usredotočen na bitku kod Termopilskog klanca 480. godine prije Krista, u kojoj je tristotinjak (otuda neobičan naslov filma) grčkih ratnika predvođenih kraljem Leonidom uspjelo zaustaviti nadiranje goleme perzijske vojske. Redatelj se (uspješno) potrudio pokazati svu bezobzirnost spartanskog svijeta. Ipak, bez obzira na sve prednosti digitalnih tehnologija, film je ostao opterećen neuvjerljivim scenarijem, koji kao da na silu želi parafrasirati današnju Ameriku (buševskog tipa) kao nešto izvanredno. A takva promišljanja o antici nikad i nigdje ne mogu podržati.

Leon RIZMAUL

24. srpnja 480. godine pr. Krista

Boj u Termopilskom klancu

(iznimno uz priču o filmu 300 „vremeplovski“ čemo skočiti u srpanj)

U antičko doba bilo je mnoštvo bitaka koje su imale presudan utjecaj na razvitak mnogih naroda, ali nijedna nije ostavila toliko traga u antičkoj povijesti kao boj između Grka i Perzijanaca. On se odigrao sredinom srpnja godine 480. prije Krista u klancu Termopile u grčkoj pokrajini Lokridi, što se smjestila između planinskog zemljista i obala Lamijskog zaljeva. Perzijanci su se dugo pripremali za pohod na Grčku i napokon su 480. pr. Kr. krenuli pod Kserksom, s vojskom od 70 tisuća ratnika i s flotom od 300 brodova, pokoriti Grčku. Sparta i Atena ujedinile su svoje snage i odlučne perzijsku kopnenu vojsku dočekati u Termopilskom klancu, a mornaricu presresti kod otoka Eubeje. Ujedinjene spartansko-ateniske snage krenule su protiv nadolazećeg neprijatelja pod zapovjedništvom spartanskoga kralja Leonida. Pet tisuća ljudi zapojilo je klanac kojim su imale proći perzijske trupe. Dva dana su se grčke snage odupirale nadmoćnjem neprijatelju. Neki Trahinjanin u strahu je rekao da Perzijanca ima toliko da će njihove strelice zamračiti nebo. „Prijatelju, ti sasvim dobar glas donosiš“, odgovorio mu je Spartanac Dijenek, „jer, ako Perzijanci zamrače sunce, bar ćemo se s njima boriti u hladul!“ Potkraj drugoga dana borbi izdajica Efijalt proveo je jedan perzijski odred kroz planine iza leda braniteljima. Da bi zaštitio Atiku i Korint, Leonida je glavninu svoje vojske uputio u pozadinu. Sam je stao na čelo tri stotine Spartanaca te nekoliko Tespijaca i Tebanaca, spreman na borbu do smrti. Trećeg dana odbio je perzijsku ponudu za predaju i junački poginuo s preostalim ratnicima. Svojom pogibjom, Leonida i njegovi Spartanci ispisali su najslavnije stranice u povijesti ratovanja, a Termopili su ostali pojam za herojski otpor u bezizlaznoj situaciji. Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Uskrsnuće ideala i pobjede

Poznato je, posebno ljudima u vojničkom okruženju, da idealizam u sudaru s krutom realnošću ponekad pukne kao mjehurić sapunice. To potvrđuje i John Blehm svojom dirljivom knjigom "Andeo smrti - potresna autobiografija vijetnamskog veterana oboljelog od PTSP-a sa sretnim završetkom". Mnogi imaju iskustvo kako je bolno istinita autorova misao da je "nemoguće funkcionirati s idejom da je život sam po sebi samo slučajnost ili šala - ali ipak, u ratu, čini se kao da i nije ništa više od toga". A budući da je u takvim kriznim okolnostima duhovna "prva crta" između idealizma i realizma vrlo tanka, tako da se lako "probije" ili "pukne", neki životi ostanu bez sretnog završetka. Punu istinu o tome ne možemo znati, ali neki su možda i za vječnost osuđeni na "krivu stranu", jer nisu vidjeli ostvarenje svojih ideaala pa su izgubili vjeru i zalutali u neprijateljsko "minsko polje". No, ni u miru, daleko nakon svih razornih bojišnica, nije lako izdržati pritiske specijalnog rata. Zato su i Isusovi učenici, nakon Njegova smaknuća zbog optužbe za "udruženi zločinački pothvat" protiv Rimskog imperija i Mojsijeva Zakona, stjerani strahom od Židova boravili u dvorani Posljednje večere iza dobro zaključanih vrata. Okovani nemirom bili su složni i zajedno. Svi osim Jude koji se objesio zbog stresnog poremećaja izdaje i Tome koji je nekamo odlutao. Ipak, Isus ih posjećuje kroz zatvorena vrata i najprije im naziva MIR. Zatim ih postupno oslobođa straha oživljajući u njima ideale - dokazujući im da je ŽIV! U sljedećem susretu svi su, kroz "Tomin poučak", dobili temeljnu životnu lekciju: "Blaženi koji ne vidješ, a vjeruju!" Budući da i mi, 20 stoljeća nakon toga susreta, spadamo u one koji nisu vidjeli Isusa niti čuli Njegov glas, to je poruka i nama. Kao što je Mojsiju sumnja u ideale bila početak smrti, tako je apostolima i nama vjera početak života. Oživljavanjem izvornih ideaala čovjeku ozdravlja duša i tijelo. Potpunim osloonom na Krista i izvorni evandeoski ideal, cjelokupan čovjekov život doživjava - uskrsnuće! Aleluja!

Andelko KAĆUNKO

Jurica Miletic (1945.-2007.)

Posljednji tekst našeg dragog kolege, suradnika i prijatelja Jurice Miletića u Hrvatskom vojniku objavljen je u prošlom broju našeg časopisa. Napisao ga je i poslao e-mailom 24. ožujka, pet dana prije iznenadne smrti. Izgleda da je samo na taj tragičan način moglo doći do prekida suradnje naše redakcije i gospodina Miletića... Naime, otpočela je samom zorom MORH-ovog izdavaštva, s brojem 6 originalnog Hrvatskog vojnika koji je izашao još 26. veljače 1992. godine. Za nas je pisao razne vrste tekstova, a oni sami govore o kakvom je svestranom čovjeku, intelektualcu, poliglotu i gospodinu bila riječ. Pisao je o miličariji (bio je njen zaljubljenik i kolezionar), filateliji (vrlo istaknuti dobitnik više svjetskih nagrada), povijesti (mnogi su naša izdanja čitali počevši s njegovim feljtonima), pisao je putopise (kao turistički vodič proputovao je SVE zemlje svijeta osim dvije)...Njegov stil pisanja bio je pitak i

Petanaest godina suradnje - prvi tekst Jurice Miletića "Panduri" u Hrvatskom vojniku bio je objavljen još početkom 1992. Tekst "Kepi u Americi" objavljen u prošlom broju bio je nažalost i posljednji...

Kepi u Americi

Kepi - glazenički krošnji i okrugli kapci koji počinju tradicijom u francuskim vojskama tradicijom. Zahvaljujući se privredni načinu također poznat za glavu tijekom austro-ugarskog Gradskega rata urednicom XIX. stoljeća nosili vojnici i sjevernjaci i južnjaci. Bila je gotovo neizostavna dio jedne od najpopularnijih odosa svih vremena - edina vojnika sjevernjaka, koja se prošlačila koliko svojim djelima, folku i ponosom koja su joj namjerila ili ne sklonjili western filmovi, a osobito njihovo sveprezervirano utječenje - pojavio John Wayne.

To su kepi prvi put u uporabi nadne godine 1856. - frušarskog godine nakon rođenja izvornog francuskog kepja, kojem je mnogočim razlikuju, ali ipak predstavljaju slobodniju formu. Obično su bile tamnoploste boje i sponzlenjiva koja, tako da se mogla nositi na različitim načinom, od kojih npr. nije bilo bio u vaspitku dudac. Može se to usagraditi u nekoliko stanovnih vrijednostih berberali kapu koje, uskorenim mlađi nastojati okreću nasupako, pa fiktivno sačuvati u obliku padajuć kluša od suncarve svjetlosti čitave svijetle otjaja. Zato valjda i predstavljaju pogromom vrijednosti policijski i posebnih postrojbi u takom pokroviteljstvu na glavi dajući postalo neobično, jer su ta, tipična američka troševine na sportu, slobodno vremenu, i sportske discipline koje su u Europu nomadu, nikako ne mogu uskladiti s timskim standardima vojne odobe.

Američki vojnici te pokrovitelje koje se sluhnuvao neštočinom, odnosno zadržavanju vojničkim

dijesom nastavili kapom sa profilom, a opisivali su je pa načinče kao herabilna vreća za klepe. Unatoč svim tom naduštinima, bilo je i ostala najpopularnija pokrovitelj za glavu koje su američki vojnici ikad nosili.

Nisu je se ostekli ni padnjaci - vojnici Konfederacije, uglavnom odjeljeni u svu boju. Ostalo je zaduženo kako je padnjaki general Thomas J. Stonewall Jackson već tamnoplovi kapri toliko vrlo da ga je morao svrati da se na glavi nije mogao dozvare raspadići. Onda su mu dozvali drugi, niso baće se znamen obraziti, gospodino je na glavi i kad je bio smrtno ranjen u bitci kod Chancellorsville, 1. svibnja 1863.

Jurica MILETIĆ

jasan, ali svojom čitljivošću nije grubio vrijednost. Štoviše, rekli bismo da je čitatelju s lakoćom znao prenijeti svoje bogato znanje te duhovite i maštovite impresije...

Sve što smo biografski nabrojali bilo bi dovoljno za sliku o jednom iznimnom čovjeku. Ipak, još su bitnije ljudske osobine Jurice Miletića... Prije svega, bio je veliki gospodin starog kova, pristojan, ljubazan i odmeren, jednostavno čovjek kakvih je sve manje. Zatim, unatoč sve mu što je znao i video, njegova želja za učenjem i spoznajom u zrelijim godinama nije bila ništa manja nego prije njih, i dalje je putovao, pisao i istraživao. I posljednje, iako je bio filantrop i svjetski putnik, čovjek koji je govorio i pisao više jezika i poznavao mnoge kulture, uvijek je zadržavao i isticao svijest o tome tko je i otkuda dolazi, volio je svoju zemlju i kulturu.

Jurica Miletic i njegov životni put dokazali su da kozmopolitizam i patriotizam ne poništavaju jedan drugoga, nego jedan uz drugoga djeluju šire, ljepše i ljudske...

www.hrvatski-vojnik.hr